

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΣ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1949

ΑΡΙΘ. 24

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

† **Μητροπολίτου Σάμου Βιηγαίου** 'Ο Χριστιανισμός φως λυτρώσεως τῶν λαῶν.—**Ἰωάννου Καρυίη** Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, 'Ο ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὁ μέγιστος δογματολόγος πατῆρ τῆς Ὁρθοδοξίας: ἐπὶ τῇ 1200ῃ ἐπετείῳ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.—**Παν. Ν. Τρεμπέλα** Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ εἰς ἐπήκοον ἀνάγνωσις τῶν εὐχῶν.—**Βασιλείου Μ. Βέλλα**, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστ. Διακονίας, Ἐκθεσις τῶν πεπραγμένων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατὰ τὸ ἔτος 1948—1949 (τέλος).—**Αἱ ἀποδοχαὶ τῶν ἐφημερίων**: Ὑπουργικὴ ἀπόφασις.—**Παρατηρήσεων Στήλη**: 'Ο ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός.—'Επὶ τέλους!—Μόνον σκάνδαλον:—**Χρονικά**.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

ΦΩΣ ΛΥΤΡΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

Οὐδεὶς ἀμφιβάλλει ὅτι ὁ κόσμος διέρχεται μίαν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν κρίσιν. Οἱ πόλεμοι, ὡς καθάρσεις τῶν ἁμιμιῶν τῶν λαῶν, δὲν ἤρκεσαν νὰ δώσουν ἀφορμὴν πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν κοσμοθεωριῶν τῶν, καὶ τῶν προσανατολισμῶν τῶν εἰς τὰς πνευματικὰς ἀξίας ὡς ὑπερτάτους κανόνες τῆς ζωῆς. Μία ἀγωνία συνέχει ἀκόμη τὰς ψυχὰς τῶν Ἑθνῶν. Νέαι ἀπειλαὶ καθολικωτέρου ὀλεθροῦ συγκλονισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος ἐπικραμενταὶ ὑπεράνω τῆς ἱστορικῆς τῶν σταδιοδρομίας, χωρὶς νὰ ἠμποροῦν οἱ πολιτικοὶ ἡγέται τῶν λαῶν νὰ εὗρουν ἀκόμη τὰ μέσα καὶ τοὺς τρόπους τῆς γαληνεύσεως τοῦ κόσμου.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς καθόλου πνευματικῆς ζωῆς τῶν ἐθνῶν ἡ ἱεραρχία τῶν ἀξιῶν φαίνεται σήμερον κλονισμένη, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν ὅτι ἀνετράπη ὀλοσχερῶς. Ἡ μεγάλη πρόοδος τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν ἀπορρυσάσα τεχνικὴ, καταπληκτικὴ εἰς σοφίαν καὶ δύναμιν, ἐξάραξε νέας ὁδοὺς εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν. Ἡ ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια θεωρεῖται κυρίαρχος ἀξία καὶ οἱ πνευματικοὶ ἢ οἱ πολιτικοὶ ἡγέται τῶν λαῶν εἰς τὰ κριτήρια καὶ τὰς διατιμήσεις τῶν πολιτιστικῶν ἀξιῶν εὐρίσκονται ὑπὸ τὸ κράτος τῆς, ὑπὸ τὴν μέθοδον τῶν ἐρευνῶν τῆς. Ἐντὸς ὁμοῦ τῆς ξηρᾶς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας δὲν ἀποκαλύπτεται ἡ ὀλοκλήρωσις

τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐπιστημονικὴ μέθοδος καὶ ἔρευνα ἔχει ἀντικείμενον τὴν Φύσιν, ἐντὸς τῶν κινήσεών τῆς ἀνακαλύπτει τὰς μυστικὰς λειτουργίας τῆς, ποῦ εἶναι νόμοι ἀναγκαιότητος, νόμοι φαταλισμοῦ.

Ἄλλ' ἡ δύναμις, ποῦ ἐξετάζει τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀνατέμνει εἰς τὰ ἀόρατα, εἰς τὰ ἐλαχιστότατα, συστατικά τῆς, ποῦ τὰ αἰχμαλωτίζει, ποῦ τὰ ἀνασυνθέτει καὶ τὰ ὑποτάσσει εἰς τοὺς σκοποὺς τῆς εἶναι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐλευθερία ὁμοῦ εἶναι τὸ πνεῦμα, εἶναι ἡ προσωπικότης τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἐλευθερία εἶναι ἡ δημιουργὸς τοῦ δύναμις. Αὐτὴ δίδει νόημα εἰς τὴν ζωὴν. Ἐντὸς τῆς ἐλευθερίας τῆς δρώσης, τῆς ἀγωνιζομένης, τῆς ἐκουσίως θυσιαζομένης χάριν τῶν ἄλλων, σφρηλατεῖται ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιόπρεπεια, ἡ ὁποία εἶναι ὑπερτάτη ἀξία ἐντὸς τῆς ἱστορίας. Αὐτὴ ἡ πίστις, αὐτὸς ὁ προσανατολισμὸς εἰς τὴν ὑπερτάτην αὐτὴν ἀξίαν ὡς κορυφαίαν ιδέαν, ὡς στεφάνωμα τῶν ἀξιῶν, πρέπει νὰ ἐγκαθιδροθῇ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ κόσμου καὶ ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων, διὰ νὰ εὗρουν ὅλοι οἱ λαοὶ τὸν δημιουργικὸν ἑνθὺμὸν τῆς ζωῆς τῶν καὶ τὴν σταθερότητα τῶν σχέσεών τῶν, ὡς ἰσοτίμων ἐθνικῶν ὁμάδων, τῶν ὁποίων αἱ πνευματικαὶ δημιουργίαι, με ὅλας τὰς ἰδιαίτερας ἀποχρώσεις τῶν, συναποτελοῦν τὸν πανανθρώπινον χαρούμενον πολιτισμὸν.

Ἄλλ' ἡ ἀνθρωπίνη ἐλευθερία ὡς ὑπερτάτη ἀξία δὲν ἀνευρίσκειται εἰς τὸ πλήρωμά τῆς εἰς κανένα φιλοσοφικὸν σύστημα, εἴτε τοῦτο εἶναι ἰδεαλισμὸς (ἰδεοκρατία) ἢ σπιριτουαλισμὸς (πνευματοκρατία) ἢ ὕλισμος ἢ οἰαδήποτε ἄλλη κοσμοθεωρία. Μόνον ὁ Χριστιανισμὸς ἔχει κέντρον τῆς διδασκαλίας του καὶ σκοπὸν τῆς ὑποστάσεώς του τὸν ἀνθρώπον. Ἡ ὀλοκλήρωσις τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπροεπειας καὶ τιμῆς εἶναι ὁ Κύριος Ἰησοῦς. Ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ πλήρωμα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης καὶ ἡ ἱστορία ὀφείλει νὰ προσανατολισθῇ ἰσχυρῶς πρὸς Ἐκεῖνον. Ὁ σκοπὸς τῆς ἱστορίας εἶναι ἡ πραγματοποίησις τῆς θείας ἀληθείας εἰς τὸν κόσμον. Ἀλήθειαι ὁμοῦ εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ «ἐγὼ εἰμι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» εἶπεν Ἐκεῖνος. Ἡ θεία ἀλήθεια εἶναι ἡ βασιλεία τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι ἀπλῆ ἰδέα, ὅπως καὶ ὁ ἀνθρώπος δὲν εἶναι ἀπλῆ ἰδέα. Εἴμεθα, καὶ Ἐκεῖνος καὶ ἡμεῖς, ζωὴ. Ἡ ζωὴ εἶναι γεμάτη ὀδύνας καὶ σταυροὺς καὶ ὁ ἀνθρώπος καὶ οἱ λαοὶ γίνονται νικηταὶ τῶν σταυρῶν καὶ τῶν ἐμποδίων διὰ τῆς πίστεώς τῶν, διὰ τοῦ προ-

σανατολισμού των εις τὸ θεῖον πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ μόχθου των, διὰ τῆς ἐργασίας των. Ὅταν εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἡγετῶν καὶ μάλιστα τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν, τῶν βιομηχάνων καὶ αὐτῶν τῶν ἐργατῶν, ἀλλὰ καὶ ὄλων τῶν κληρικῶν τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, κυριαρχήσῃ ὡς ἀλήθεια καὶ ὑπερτάτη ἀξία ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιοπρέπεια, ποῦ κατοπτρίζει τὴν θεανδρικήν προσωπικότητα τοῦ Χριστοῦ, ὅταν αὐτὴ θὰ ἑνθυμίζῃ τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου, τότε ἡ Ἱστορία θὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ἐκπολιτιστικὴν τῆς πορείαν κατὰ τρόπον σταθερὸν καὶ ἀδιατάρακτον.

Ὁ βαρὺς κεφαλαιοκρατισμὸς, ὅπως καὶ ὁ κομμουνισμὸς, ἀντικρούουν τὸν ἄνθρωπον ὡς οικονομικὴν ἀξίαν. Συντρίβεται ἐντὸς αὐτῶν τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου ὡς πνευματικὴ ἀξία. Ὅλοι ὀφείλομεν νὰ ἐμποτισθῶμεν ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ὑπερτάτης ἀξίας, διότι εἰς τοιαύτην περίπτωσιν καὶ ὁ βιομήχανος θὰ ἀντικρούῃ μὲ σεβασμὸν τὸν ἰδρωτὰ τοῦ ἐργάτου καὶ ὁ ἐργάτης θὰ περιβάλλῃ μὲ σεβασμὸν τὸν ἐργοδότην, τὸν ὄργανωτὴν τῆς ἐργασίας καὶ τὸν κατ' ἐξοχὴν ὑπεύθυνον αὐτῆς. Ἐργοδοταὶ καὶ ἐργάται μέσα στὰς οικονομικὰς δυνατότητας τῆς ἐργασίας διαπνεόμενοι ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν θὰ δύνανται νὰ ἀναστηλώσουν εἰς τὰς σχέσεις των τὸ δίκαιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου σφίζεται ὁ ἄνθρωπος καὶ διατιμᾶται ἡ δημιουργικὴ ἐργασία καὶ ἡ ἀνάλογος ἀπόδοσις τῆς εἰς τὴν κοινωνίαν. Ὁ κομμουνισμὸς μόνον ἐὰν πνευματοποιηθῇ καὶ ἀναστηλώσῃ τὸν ἄνθρωπον, ὡς κεντρικὴν καὶ ὑπερτάτην ἀξίαν τοῦ κοινωνικοῦ του συστήματος, θὰ ἐνεφανίζετο ὡς ἀνατέρα μορφή πολιτισμοῦ. Τὰ Ἔθνη μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν θὰ δυνηθοῦν νὰ ἑνθυμίσουν τὰς σχέσεις των καὶ νὰ καθησυχάσουν τὴν ἀγωνιώσαν καρδίαν τοῦ κόσμου. Ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ πολιτικὴ, μὲ τὴν πίστιν των εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς ὑπερτάτην ἀξίαν, θὰ δυνηθοῦν νὰ θέσουν τὴν θανμαστὴν τεχνικὴν εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ὑπερτάτης ἀξίας ἐντὸς τῆς Ἱστορίας καὶ θὰ παύσουν νὰ τὴν θέτουν εἰς καταστροφὴν καὶ ὄλεθρον τῶν λαῶν καὶ ὄλου τοῦ πολιτισμοῦ των.

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἔχει βαθεῖαν πνευματικὴν παράδοσιν. Ἡ Ἑλληνοχριστιανικὴ του παράδοσις βιοῦται ἐντὸς τῆς συνειδήσεώς του, ὡς ἐλευθερία καὶ δημοκρατικὸς θεσμὸς, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκφράζεται ὁ πολιτισμὸς του. Ὅλη ἡ ἀντίστασις του, ὄλοι οἱ ἥρωϊκοὶ ἀγῶνες του κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ, ὡς ὑλιστικῆς κοσμοθεωρίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖται μόνον οικονομικὴ μονὰς καὶ ἀπλοῦν βιολογικὸν συγκρότημα, ὑπαγορεύονται ἀπὸ τὴν πίστιν του εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον καὶ ἀπὸ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ ζωὴ του εἶναι χρέος καὶ ὀφείλει νὰ θυσιάζεται εἰς κρίσιμους ἱστορικὰς στιγμὰς πρὸς διάσωσιν τῆς ἐλευθερίας του καὶ τῶν μεγάλων πνευματικῶν κληρονομιῶν του. Ἡ ἐπὶ ἐννέα συνεχῆ ἔτη δι' αἱματηρῶν δοκιμασιῶν ἥρωϊκὴ ὑπ' αὐτοῦ ἀντιμετώπισις τῶν ἀξονικῶν δυνάμεων καὶ τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν ἦτο καὶ εἶναι ἀγὼν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας του καὶ τῆς ἐλευθερίας ὄλου τοῦ κόσμου.

† Ὁ Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ὁ μέγιστος δογματολόγος Πατὴρ
τῆς Ὁρθοδοξίας

Ἐπὶ τῇ 1200ῇ ἐπετείῳ (749—1949)
τοῦ θανάτου αὐτοῦ

Τὴν 4 Δεκεμβρίου ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία ἐορτάζει τὴν μνήμην τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ συνάμα τὴν χιλιοστὴν διακοσιοστὴν ἐπέτειον ἀπὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐπισυμβάντος τὴν 4ην Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 749. Ἡ ἐν Ἑλλάδι μάλιστα Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου αὐτῆς, θὰ πανηγυρίσῃ καὶ ἐπισήμως τὴν ἐπέτειον ταύτην τὴν προσεχῆ Κυριακὴν (4 Δεκεμβρίου) διὰ μεγαλοπροποῦς Συνοδικῆς λειτουργίας ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ τὴν μεγάλην ταύτην ἐπέτειον ἐορτάζει καὶ ὁλόκληρος ὁ χριστιανικὸς κόσμος, καὶ μάλιστα ὁ ὁρωμαιοκαθολικὸς, ὅστις καὶ ὡς ἅγιον τιμᾷ αὐτὸν (ὀρισθείσης τῆς μνήμης του τὴν 27 Μαρτίου ὑπὸ τοῦ Πάπα Λέοντος ΙΓ', τοῦ ἀνακηρύξαντος αὐτὸν καὶ διδάσκαλον τῆς Ἐκκλησίας). Εὐλόγως δὲ διότι ὁ Ἁγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς ἀνεδείχθη εἰς τῶν ἐπιφανεστάτων Πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καθόλου, εἰδικώτερον δὲ ὁ κλασσικὸς δογματικὸς θεολόγος τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, συνιστῶν ἅμα μὲν τὸ τέλος τῆς πρώτης περιόδου τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας, ἧς ἐγένετο ὁ κράτιστος καὶ πιστότατος ἐρμηνεὺς καὶ ἐκπρόσωπος, ἅμα δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς δευτέρας περιόδου αὐτῆς, ἐφ' ἣν ἤσκησε βαθυτάτην ἐπίδρασιν μέχρι σχεδὸν τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Προσέτι δὲ ὁ μέγας οὗτος ὀρθόδοξος Πατὴρ ὑπῆρξε καὶ ὁ πρῶτος χριστιανὸς φιλόσοφος, ὅστις ἐνσυνειδήτως εἰσήγαγε τὴν Ἀριστοτελικὴν Φιλοσοφίαν—ἀντὶ τῆς τῶς κρατούσης Πλατωνικῆς—εἰς τὴν καθόλου Θεολογίαν καὶ τὴν Φιλοσοφίαν τῶν μέσων χρόνων (ιδίως τοῦ δυτικοῦ μεσαίωκου), ἐπὶ τὰς ὁποίας ὁμοίως ἤσκησε τεραστίαν ὀρσὴν¹, ὑφ' ἣν τελεῖ ἐν τισὶ καὶ ἡ νεωτέρα ἐτεροδόξου Θεολογία.

Ὁ Ἰωάννης ἐγεννήθη τὸ 675 ἐν Δαμασκῷ τῆς Συρίας, διὸ καὶ Δαμασκηνὸς ἐπωνομάσθη. Κατήγετο ἐκ χριστιανικῆς, πλουσίας καὶ περιβλεπτοῦ κατεχούσης κοινωνικῆν θέσιν οἰκογενείας. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ

1. Ὁ διαμαρτυρούμενος θεολόγος A. d. Harnack γράφει, ὅτι «ἡ σημασία τοῦ ἔργου τοῦ Δαμασκηνοῦ ὑπῆρξε διὰ τὴν Δύσιν οὐχὶ μικροτέρα τῆς διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, διότι ἐγένετο τὸ θεμέλιον τῆς Μεσαιωνικῆς Θεολογίας», ὅμοια δὲ γράφουσι καὶ οἱ ὁρωμαιοκαθολικοὶ θεολόγοι M. Grabmann (Die Geschichte der scholastischen Methode, σ. 112/3 καὶ ἐν σ. 111 ἡ κρίσις τοῦ Harnack) καὶ J. Bach (Dogmengeschichte des Mittelalters, σ. 50 ἐξ.).

Σέργιος κατείχε παρά τῷ χαλίφῃ τῶν Σαρακηνῶν τὸ ἀξίωμα τοῦ «γενικοῦ λογοθέτου» καὶ «πραγμάτων ἐπιτρόπου», ὅπερ βραδύτερον καὶ ὁ Ἰωάννης κατέλαβε, γενόμενος «πρωτοσύμβουλος» τοῦ χαλίφου μέγχι τῆς μοναχικῆς κουρᾶς καὶ εἰσόδου αὐτοῦ εἰς τὴν λαύραν τοῦ Ἁγίου Σάβα. Ἔνεκα τῆς τοιαύτης καταγωγῆς καὶ τῶν ἐξαιρέτων πνευματικῶν χαρισμάτων, ὑφ' ὧν ἐκοσμεῖτο, ὁ Ἰωάννης ἔτυχε σφόδρα ἐπιμελημένης ἀνατροφῆς καὶ παιδείας, προσκτησάμενος πᾶσαν τὴν παιδείαν τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ καὶ ἰδιαιτέρως σπουδίας τὴν Θεολογίαν καὶ τὴν Φιλοσοφίαν, μάλιστα δὲ τὴν Ἀριστοτελικήν. Ὡς ὀνομαστός θεολόγος συγγραφεὺς παρουσιάσθη κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Εἰκονομαχίας, ἦτοι περὶ τὸ ἔτος 726, γράψας «ἐπιστολιμαίους λόγους ὑπὲρ τῆς τῶν σεβασμιῶν εἰκόνων τιμῆς». Ὑπὲρ τῶν ἁγίων εἰκόνων ἠγωνίσθη σθεναρῶς καὶ μετὰ ταῦτα, ἰδίᾳ κατὰ τῶν εἰκονομάχων αὐτοκρατόρων Λέοντος Ἰσαύρου καὶ Κωνσταντίνου Ε', ἀναδειχθεὶς ὁ διαπρεπέστατος τῶν θεωρητικῶν ὑπερασπιστῶν αὐτῶν καὶ ὁ μέγιστος τῶν πολεμίων τῶν εἰκονομάχων. Ἐνωρὶς ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, βαρυνθεὶς τὰ ἐγκόσμια καὶ ὀρέπων πρὸς τὴν ἀσκήσιν καὶ τὴν σπουδὴν, «διανεύμενος τὰ ὑπάρχοντα τοῖς πένησιν», εἰσήλθεν ὡς μοναχὸς εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἁγίου Σάβα παρὰ τὰ Ἱεροσόλυμα, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐπεδόθη εἰς μελέτας καὶ συγγραφάς. Ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἰωάννου Ε' ἐχειροτονήθη πρεσβύτερος, ἀποποιηθεὶς τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, διέπερσε δὲ ἐπὶ ποιητικῇ καὶ ρητορικῇ δεινότητι καὶ ἐπὶ μεγάλῃ εὐσεβείᾳ καὶ ἀγιότητι βίου, ἅτινα πάντα καταφαίνονται καὶ ἐν ταῖς

συγγραφαῖς αὐτοῦ. Ἀπέθανε δὲ «ἐν γῆρα πόνι» τὸ ἔτος 749. Ἦδη ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐπλεξε τὸ ἐγκώμιον τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀποδεχθεῖσα ἅμα τὴν περὶ τῶν εἰκόνων διδασκαλίαν αὐτοῦ, ὁ χρονογράφος Θεοφάνης ἀπεκάλεσεν αὐτὸν «ὄσιον πατέρα ἡμῶν καὶ χρυσορροῶν» καὶ ὁ Στέφανος Βυζάντιος τὸν ὠνόμασεν «ὄσιον καὶ θεοφόρον».

Ὁ Ἰωάννης Δαμασκηνός ἀνεδείχθη οὐ μόνον εἰς τῶν μεγαλυτέρων Ἁγίων, ἀλλὰ συνάμα καὶ εἰς τῶν ἐπισημοτάτων θεολόγων συγγραφέων καὶ ὕμνογράφων τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελῶν τὴν γέφυραν τὴν μετὰ γούσαν ἀπὸ τῆς πατερικῆς εἰς τὴν βυζαντικὴν ἐποχὴν. Κατέλιπε πολυάριθμα σοφὰ συγγράμματα, διακρινόμενα εἰς δογματικοπολεμικά, ἐξηγητικά, ἠθικοασκητικά, ὁμιλίας καὶ ὕμνους. Πρὸ πάντων τὰ δογματικὰ οὐ πολὺ καὶ αὐτοῦ συγγράμματα κέκτηνται ἐξαιρετικὴν σημασίαν, διότι ὁ Δαμασκηνός εἶναι ὁ μέγιστος, αὐθεντικώτατος καὶ ἀντιπροσωπευτικώτατος τῶν δογματικῶν θεολόγων τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ μετὰ

καταπληκτικῆς πολυμαθείας καὶ βαθυνοίας συνοψίσας καὶ διατυπώσας ἐν αὐστηρῶς ὀρθοδόξῳ πνεύματι τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ πορίσματα τῶν θεολογικῶν συζητήσεων καὶ ἐργασιῶν τῶν πρὸ αὐτοῦ Συνόδων καὶ Πατέρων

1. Ὡς συνηθεστέρα πηγὴ τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, περὶ οὗ ἄλλως ὀλιγίστως ἔχομεν ἐξηκριβωμένας ἱστορικὰς εἰδήσεις, χρησιμοποιοῦνται ὁ «βίος τοῦ ὄσιου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, συγγραφεὶς παρὰ Ἰωάννου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων», παρὰ Migne P. G. 94, 429—489.

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

(Ἐκ τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας)

και διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ μέγιστον δὲ καὶ ἄριστον τῶν ἔργων αὐτοῦ, γραφὴν περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, εἶναι ἡ «Πηγὴ γνώσεως»¹. Τοῦτο διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, ἦτοι: α') «Διαλεκτικὴ» ἢ «κεφάλαια φιλοσοφικά», ἀποτελοῦν οἰονεὶ φιλοσοφικὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Δογματικὴν. Τὸ μέρος τοῦτο ἀποτελεῖ σύνοψιν τῆς Ἀριστοτελικῆς Λογικῆς καὶ Ὀντολογίας μετὰ τινων καὶ ἐκ τοῦ Πορφυρίου καὶ Ἀμμωνίου, ἅμα δὲ καὶ τὴν πρώτην σοβαρὰν ἀπόπειραν, ὅπως τεθῆ ἡ Ἀριστοτελική, πρὸ πάσης ἄλλης, Φιλοσοφία εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Θεολογίας. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ δικαιολογία τῆς τοιαύτης ὑπὸ τοῦ Δαμασκηνοῦ χρησιμοποιήσεως τῆς Φιλοσοφίας, ἥτις ἄλλως τε ἀπαντᾷ καὶ παρὰ τῷ Ἰουδαίῳ Φίλωνι, Κλήμεντι Ἀλεξανδρεῖ, Γρηγορίῳ Ναζιανζηνῷ καὶ Γρηγορίῳ Νύσσης: «Πᾶς γὰρ τεχνίτης δεῖται καὶ τινων πρὸς τὴν τῶν ἀποτελουμένων κατασκευὴν πρέπει δὲ καὶ τῆ βασιλίδι ἄβραυς τιὸν ὑπηρετεῖσθαι· λάβωμεν τοίνυν τοὺς δούλους τῆς ἀληθείας λόγους»². Ὡστε ὁ Δαμασκηνός, ἐπόμενος καὶ ἄλλοις Πατέρας, τίθεται τὴν Φιλοσοφίαν ἐν ὑποδεεστέρῳ μοίρῳ, θεωρῶν ταύτην θεραπαινίδα τῆς Θεολογίας, χρησιμοποιεῖ δὲ αὐτὴν μόνον ὡς ἐπιστημονικὴν, οὕτως εἰπεῖν, τεχνικὴν ἐν τῇ λογικῇ ἐπεξεργασίᾳ τῶν δογμάτων καὶ τῇ ἀνοικοδομήσει λογικῶς διηρθρωμένου δογματικοῦ συστήματος, τὸν δὲ ὄρθον καθόλου λόγον ὡς ὄργανον πρὸς διατύπωσιν, δικαιοσύνην καὶ οἰκείωσιν τῶν δογματικῶν ἀληθειῶν. Δὲν προέβη λοιπὸν εἰς οὐσιαστικὴν συγχώνευσιν τῆς Ἀριστοτελικῆς Φιλοσοφίας μετὰ τῆς χριστιανικῆς Θεολογίας, ὡς σχεδὸν ἐπραξεν ὁ Θωμᾶς ὁ Ἀκινάτος ἐν τῇ Δύσει³, ἀλλ' ἠρκέσθη νὰ φέρῃ αὐτὰς εἰς ἐξωτερικὴν μόνον προσέγγισιν καὶ συσχέτισιν, καθορίσας ὑπηρετικὴν τὴν σχέσιν τῆς πρώτης πρὸς τὴν δευτέραν. Διότι ὁ Δαμασκηνός συνεμερίζετο τὴν παρὰ τῇ πρὸ αὐτοῦ Ἑλληνικῇ Θεολογίᾳ κρατοῦσαν ὀρθὴν γνώμην, ὅτι ἡ πραγματοκρατία τοῦ Ἀριστοτέλους ἐσωτερικῶς δὲν παρέχει ἱκανὰ σημεῖα ἐπαφῆς καὶ συμβιβασμοῦ μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς ἡ ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων Ἑλλήνων Πατέρων καὶ θεολόγων χρησιμοποιηθεῖσα ἰδεοκρατία τοῦ Πλάτωνος, τοῦναντίον μάλιστα περιέχει θεωρίας ἀντιθέτους πρὸς τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας, οἷον τὴν περὶ αἰωνιότητος τοῦ κόσμου καὶ τὴν περὶ θνητότητος τῆς ψυχῆς ὡς ἀπλῆς ἐντελεχείας τοῦ σώματος, ἀγνοεῖ δὲ τὴν θεμελίωσιν τῆς Ἠθικῆς ἐπὶ τῆς Θρησκείας, τὸν ἐπέκεινα κόσμον καὶ τὴν θεῖαν πρόνοιαν, καὶ καθόλου εἰπεῖν ὁ Ἀριστοτέλης εἶναι ὁ φιλόσοφος τοῦ ἐμμόνου, εἶναι ὁ φυσιοδίφης ὁ ἀγνοῶν τὸν ὑπεραισθητὸν κόσμον. Τὸ β' μέρος ἐπιγράφεται «περὶ αἵρέσεων ἐν συντομία, πόθεν ἤρξαντο καὶ πόθεν γέγονασιν» διαλαμβάνει δὲ περὶ 103 αἵρέσεων, ἐν ταῖς ὁποῖαις συγκαταριθμεῖ ἐν ἀρχῇ καὶ τὰ ἑλληνικὰ φιλοσοφικὰ συστήματα καὶ τὰς ἰουδαϊκὰς αἵρέσεις καὶ ἐν τέλει τοὺς Ἰσραηλίτας ἢ Ἀγαρηνοὺς, δηλαδὴ τοὺς Μωαμεθανοὺς, τοὺς Εἰκονομάχους καὶ

τοὺς συγγενεῖς τῶν Μασσαλιανῶν Ἀποσχίστας. Τὸ μέρος τοῦτο ἀποτελεῖ ἱστορικὴν τινα εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Δογματικὴν καὶ εἶναι συντεταγμένον ἐπὶ τῇ βάσει ἰδίως μὲν τοῦ Παναρίου τοῦ Ἐπιφανίου, εἶτα δὲ καὶ τῶν ἔργων τοῦ Θεοδώρητου, τοῦ πρεσβυτέρου Κωνσταντινουπόλεως Τιμοθέου, τοῦ Λεοντίου Βυζαντίου καὶ τοῦ Σωφρονίου, πρωτοτύπως δὲ ἐν ταῖς τελευταίαις αἵρέσεσιν.

Τὸ γ' μέρος τῆς «Πηγῆς γνώσεως» ἐπιγράφεται «Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως», καὶ διαιρεῖται εἰς τέσσαρα βιβλία. Τὸ πρῶτον βιβλίον περιλαμβάνει τὴν Θεολογίαν, πραγματευόμενον περὶ τοῦ ἀκαταλήπτου, τῆς ὑπάρξεως, τῶν ἰδιοτήτων καὶ τοῦ τριαδικοῦ τοῦ Θεοῦ. Τὸ δεύτερον βιβλίον περιλαμβάνει τὴν κοσμολογίαν καὶ ἀνθρωπολογίαν, πραγματευόμενον περὶ δημιουργίας, ἀγγέλων, διαβόλων καὶ δαιμόνων, παραδείσου, ἀνθρώπου καὶ τῶν δυνάμεων αὐτοῦ, αὐτεξουσίου, προνοίας, προγνώσεως καὶ προορισμοῦ, ὡς καὶ περὶ ἄλλων τινῶν ἐκ τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τὸ τρίτον βιβλίον περιλαμβάνει τὴν Χριστολογία, πραγματευόμενον περὶ τῆς θείας οἰκονομίας καθόλου, τῆς συλλήψεως καὶ γεννήσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων, θελήσεων καὶ ἐνεργειῶν καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνώσεως αὐτῶν, τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου καὶ τῆς καθόδου αὐτοῦ εἰς τὸν ἔθνη κλπ. Τὸ τέταρτον βιβλίον συνεχίζει τὴν Χριστολογία, πραγματευόμενον ἐν συνεχείᾳ καὶ περὶ ποικίλων ἄλλων ζητημάτων, οἷον περὶ πίστεως, βαπτίσματος, σταυροῦ, προσκυνεῖν κατὰ ἀνατολὰς, θείας εὐχαριστίας, γενεολογίας τοῦ Κυρίου, Θεοτόκου, τιμῆς τῶν Ἁγίων καὶ τῶν λειψάνων αὐτῶν, εἰκόνα, ἁγίας Γραφῆς, κατὰ Ἰουδαίων, περὶ παρθενίας, περιτομῆς, ἀντιχριστοῦ, ἀναστάσεως κλπ. Ἀναμφιβόλως ἡ «Ἐκδοσις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως» τοῦ Δαμασκηνοῦ, παρὰ τινὰς, ἀναποφεύκτους ἄλλως, ἐλλείψεις αὐτῆς, δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς σύντομος μὲν ἀλλὰ πλήρης Δογματικῆ, καὶ μάλιστα ἡ κλασσικὴ Δογματικὴ τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, οὕσα γενικῶς ἡ πρώτη Summa Theologiae. Διότι ἐν αὐτῇ εὗρηται ἀποτεθησανρισμένον πᾶν ὅ,τι αἱ ἀρχαῖαι Σύνοδοι ἐδογματίσαν καὶ οἱ Ἑλληνες Πατέρες ἐδίδαξαν, καὶ ἔχει συγκεντρωθῆ συνοπτικῶς ἅπαντα ἢ ὀρθόδοξος δογματικὴ παράδοσις τῶν ὀκτῶ πρώτων αἰῶνων ὑφ' ἐνὸς τῶν ὀρθοδοξοτέρων καὶ συστηματικωτέρων Πατέρων τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, τοῦ καὶ κατ' ἐξοχὴν δογματικοῦ αὐτῆς. Ὡς πηγὰὶ αὐτῆς ἐχρησίμευσαν ἡ Ἁγία Γραφή καὶ ἡ Ἱερὰ Παράδοσις καὶ δὴ τὰ πρακτικὰ τῶν Συνόδων καὶ τὰ συγγράμματα τῶν Ἁγίων Πατέρων Μ. Ἀθανασίου, Μ. Βασιλείου, Γρηγορίου Νύσσης, Ἰωάννου Χρυσόστομου, Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, Ψευδοδιονυσίου Ἀρεοπαγίτου, Λεοντίου Βυζαντίου, Νεμεσίου, Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, Ἀναστασίου Σιναΐτου καὶ ἄλλων, ὑπὲρ πάντας δὲ τοῦ Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ. Ὁ ἱερὸς Δαμασκηνός ἐθεολόγησε στηριζόμενος ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, ἢ «τοῖς τῶν θεοπνεύστων Προφητῶν καὶ θεοδιδάκτων ἀλλείων καὶ θεοφόρων ποιμένων τε καὶ διδασκάλων

1. Παρὰ Migne P. G. 94, 521—1228.

2. Αὐτόθι σ. 532.

3. Βλέπ. Ἰω. Καρμίρη, Θωμᾶ τοῦ Ἀκινάτου Summa Theologiae, τ. Α', Ἀθήναι 1935, σ. 14 ἔξ.

λόγοις», ὡς αὐτὸς λέγει, ὑπογραμμίζων «ἐρῶ δὲ ἔμῳ οὐδέν», ἀλλὰ «τὰ σποράδιον θείοις τε καὶ σοφοῖς ἀνδράσι λελεγμένα... εἰς ἓν συλλεξάμενος..., ἐκθήσομαι», μὴ «μεταίρων ὄρια αἰώνια, μηδὲ ὑπερβαίνων τὴν θεῖαν παράδοσιν».

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ Εἰς Ἐπήκοον Ἀναγνώσις τῶν Εὐχῶν

Πρὸς ἄμεσον καὶ ἐνεργὸν συμμετοχὴν τοῦ λαοῦ ἐν τῇ τελεσειουργίᾳ τῶν μυστηρίων, καὶ ἰδίᾳ τῆς θείας Εὐχαριστίας, καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος μεταξὺ θυσιαστηρίου καὶ λαοῦ ἐξήρθη, ὡς εἴπομεν, ὑπὸ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς λειτουργικῆς κινήσεως τὸ νὰ στρέφεται μὲν ὁ λειτουργὸς κατὰ τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα, νὰ ἀναγινώσκη δὲ τὰς εὐχὰς τῆς θείας λειτουργίας μετὰ φωνῆς ἐξακουομένης ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

Ὅσονδήποτε καὶ ἂν ἤθελε φανῆ τοῦτο ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ εἰς πολλοὺς ἐξ ἡμῶν τῶν ὀρθοδόξων ὡς καινοτομία παράδοξος, εἶναι ἐν τούτοις γεγονός, ὅτι προσεκτικωτέρα τῶν πραγμάτων ἐξέτασις καθιστᾷ ἀδιαμφισβήτητον, ὅτι καὶ ἡ νέα αὕτη λειτουργικὴ μεταρρυθμίσις στηρίζεται ἀδιασείστως, ὄχι μόνον ἐπὶ τῆς παλαιᾶς λειτουργικῆς παραδόσεως τῆς ἐνιαίας καὶ ἀδιαιρέτου ἐκκλησίας τῶν ἐξ πρώτων αἰώνων, ἀλλ' εὕρσκει σοβαρὰ ἐρείσματα καὶ ἐπ' αὐτῆς ἔτι τῆς συγχρόνου λειτουργικῆς πράξεως τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Οὕτω δὲ πρέπει νὰ ἔχη τὸ πρᾶγμα, διότι δὲν θὰ ἐξηγεῖτο διαφορητικᾶ, πῶς εἰς μίαν Ἐκκλησίαν ἐξ ὀλοκλήρου ἱεροκρατουμένην, ὅπου κατὰ τὸ παρελθὸν ὀξέως μὲν διεχωρίσθη ὁ κληρὸς ἀπὸ τὸν λαόν, ἀπὸ τοῦ μεσαίωνα δὲ ἐκράτησεν, ὡς ἤδη εἴπομεν, καὶ τὸ καθεστῶς τῶν σιωπηλῶν καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ τελουμένων λειτουργιῶν, ἠδυνήθη νὰ σταθῇ καὶ νὰ γίνῃ σχεδὸν ἀδιαμαρτυρητῶς ἀποδεκτὸς τοιοῦτος νεωτερισμὸς.

Πράγματι, διὰ νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν σημερινὴν λειτουργικὴν πράξιν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἢ ὅποια ἠγγόνησεν ἐξ ὀλοκλήρου τὰς μυστικὰς καὶ ὑπὸ μόνου τοῦ ἱερέως γινομένης σιωπηλᾶς λειτουργίας, ἀποτελεῖ ἐξόχως ἀξιοσημείωτον γεγονός τὸ ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον αἱ εὐχαὶ ἐν ταῖς διαφόροις ἀκολουθίαις καὶ μυστηριακαῖς τελεσειουργίαις ἀναγινώσκονται ὑπὸ τοῦ λειτουργοῦ εἰς ἐπήκοον, ἐξαίρεσει μόνον ἐκείνων, τὰς ὁποίας «περὶ ἑαυτοῦ» ποιεῖται οὗτος. Τοιοῦτοτρόπως εἰς τὰς ἀκολουθίας ἀμφοτέρων τῶν ἁγιασμάτων, τῆς κηδείας, τῶν ὥρων καὶ τῶν ἀποδειπνῶν πᾶσαι αἱ εἰς αὐτὰς παρενιρόμεναι εὐχαὶ ἀναγινώσκονται μεγαλοφώνως. Αἱ εὐχαὶ τῆς γονυκλισίας τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς Πεντηκοστῆς ἀναγινώσκονται καὶ αὐταὶ εἰς ἐπήκοον, εἴθισται δέ, ὁσάκις ἀρχιερεὺς προΐστανται τῆς ἀκολουθίας, νὰ ἀναγινώσκονται πᾶσαι ὑπ' αὐτοῦ, τοῦτο δὲ

οὐχὶ ἄνευ λόγου τινὸς ἀξίου σημειώσεως. Ἡ παλαιότερα τ. ἔ. διάταξις τοῦ ἑσπερινοῦ προέβλεπε ἀντίφωνα μικρὰ τρία μετὰ τὴν μικρὰν εἴσοδον, εἰς ἕκαστον δὲ τῶν τριῶν τούτων ἀντιφώνων ἀντεστοίχει καὶ ἀνά μία εὐχή, ἀναγινωσκομένη, ὡς εἶκόσ, ὑπὸ τοῦ τελετάρχου. Αἱ τρεῖς αὐταὶ εὐχαὶ εἶνε αἱ καὶ σήμερον ἐπισυναπτόμεναι εἰς τὰς εὐχὰς τῆς γονυκλισίας, ἤτοι «Εὐλόγητός εἶ Κύριε, Δέσποτα παντοκράτωρ, ὁ φωτίσας τὴν ἡμέραν τῷ φωτὶ τῷ ἡλιακῷ...» ἢ πρώτη· «Κύριε Κύριε ὁ ρυσάμενος ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς βέλους πετομένου ἡμέρας...» ἢ δευτέρα καὶ «Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ ὕψιστος, ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν...» ἢ τρίτη, ἥτις δὲν εἶνε μὲν ἢ τοῦ τρίτου ἀντιφώνου, ἀλλὰ, τελευταία σήμερον ἐν ταῖς εὐχαῖς τοῦ Λυχνικοῦ, ἐπεγράφετο τότε εὐχή τῆς ἀπολύσεως. Ὡς εὐχαὶ δὲ ἀντιφώνων τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς Πεντηκοστῆς ἐπιγράφονται καὶ διατάσσονται αἱ εὐχαὶ πᾶσαι τῆς γονυκλισίας εἰς τινὰς τῶν παλαιότερων κωδικῶν.

Τί ἀποδεικνύεται λοιπὸν καὶ ἐκ τῆς σημερινῆς μας ταύτης πράξεως; Ὅτι καὶ αἱ εὐχαὶ τῶν ἀντιφώνων, τῶν κατὰ τὰς διαφόρους ἀκολουθίας ψαλλομένων, αἴτινες σήμερον συνήθως λέγονται ὑπὸ τοῦ λειτουργοῦ μυστικῶς, ἀνεγινώσκοντο ἄλλοτε εἰς ἐπήκοον.

Ἀλλὰ καὶ αἱ εὐχαὶ, αἱ ἐν τοῖς μυστηρίοις τοῦ γάμου, τοῦ εὐχελαίου καὶ τοῦ βαπτίσματος ἀναγινωσκόμεναι, εἰς ἐπήκοον ὑπὸ τῶν λειτουργῶν ἀπαγγέλλονται. Προκειμένου μάλιστα περὶ τοῦ βαπτίσματος καὶ οἱ Ἐξορκισμοί, ἀλλὰ καὶ αὐτῇ ἢ καθαγιαστικῇ εὐχῇ τοῦ ὕδατος («Μέγας εἰ-Κύριε...») λέγονται, μάλιστα ἢ τελευταία, «μεγαλοφώνως», «λαμπρῶ τῇ φωνῇ» καὶ, ὡς «εὐχὴ ἐκφωνητικῇ», «εἰς ἐπήκοον πάντων», κατὰ τινὰς τῶν λειτουργικῶν κωδικῶν μόνον δὲ ἢ εὐχῇ, τὴν ὁποίαν «περὶ ἑαυτοῦ» ποιεῖται ὁ ἱερεὺς καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐξομολογεῖται τὴν ἀναξίτητα αὐτοῦ εἰς τὸν Κύριον, μόνον αὐτῇ λέγεται κατὰ ρητὴν διάταξιν τῶν κωδικῶν μυστικῶς, τόσον ἐν τῷ βαπτίσματι, πρὸ τῆς καθαγιαστικῆς τοῦ ὕδατος εὐχῆς, ὅσον καὶ ἐν τῇ ἐξ αὐτοῦ προελθούσῃ ἀκολουθίᾳ τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ.

Ἡ εἰς ἐπήκοον ἀνάγνωσις τῶν εὐχῶν τῶν μυστηρίων τούτων προσλαμβάνει ἰδιαιτέραν σημασίαν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ καὶ εἰς τὰς εὐχὰς τῆς θείας λειτουργίας, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψει ὅτι κατὰ τὴν παλαιότεραν πῶς λειτουργικὴν πράξιν καὶ τῶν τριῶν τούτων μυστηρίων ἢ τελεσειουργία συνεδέετο ἀναποσπάστως μετὰ τῆς θείας λειτουργίας, ὅπως σήμερον συνδέονται μετ' αὐτῆς αἱ τάξεις τῶν χειροτονιῶν. Ὡς ἤδη ἐκ τῶν δημοσιευθέντων ἐν τῷ περιοδικῷ «Θεολογία» (τεύχη 1940 καὶ 1948) κωδικῶν ἀποδεικνύεται, τὰ μυστήρια ταῦτα διὰ τοῦ «Εὐλογημένη ἢ βασιλεία τοῦ Πατρὸς» κτλ. ἀρχόμενα κατελάμβανον ὀλόκληρον τὸ μέρος τὸ ἀπὸ τῆς ἐκφωνήσεως ταύτης μέχρι τῆς μετὰ τὸ εὐαγγελικὸν ἀνάγνωσμα ἔκτενου, μετὰ δὲ τὴν ἔκτενή ταύτην

ἐπηκολούθει, ἐν συνεχείᾳ, τὸ τμήμα τῆς θείας λειτουργίας, τὸ ὑπὸ τῶν νεωτέρων «λειτουργία τῶν πιστῶν» κατονομαζόμενον.

Περὶ τοῦ ὅτι δὲ καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς εἰς τὸ τμήμα τοῦτο τῆς θείας λειτουργίας περιλαμβανομένης ἀναφορᾶς ἀπηγγέλλοντο παλαιότερον εἰς ἐπήκοον, ὑπάρχουσι πολλοὶ οἱ πείθοντες ἡμᾶς λόγοι. Ἄς ἀρχίσωμεν πρωθυστερώς πῶς ἐκ τῆς 137 (ἢ κατ' ἄλλους 174) Νεαρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ παραπεμπούσης ἡμᾶς καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς πρώτους τῆς Ἐκκλησίας χρόνους. Ἐν τῇ Νεαρᾷ ταύτῃ ὀρίζεται «πάντας ἐπισκόπους τε καὶ πρεσβυτέρους μὴ κατὰ τὸ σεσσωπημένον, ἀλλὰ μετὰ φωνῆς τῷ πιστοτάτῳ λαῷ ἐξακουομένης τὴν θείαν προσκομιδὴν καὶ τὴν ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι προσευχὴν ποιῆσθαι πρὸς τὸ κάντεῦθεν τὰς τῶν ἀκούοντων ψυχὰς εἰς πλείονα κατάνυξιν καὶ τὴν πρὸς τὸν δεσπότην Θεὸν διανίστασθαι δοξολογίαν. Οὕτω γὰρ ὁ θεὸς ἀπόστολος διδάσκει λέγων... ἐπεὶ, ἐὰν εὐλογῆσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ Ἄμην τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ σῆ εὐχαριστίᾳ;»¹.

Εἶνε γνωστόν, ὅτι αἱ εἰς ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα ἀναφερόμεναι Νεαρᾶι τοῦ αὐτοκράτορος κέλινου συνετάσσοντο ἐν συμφωνίᾳ μετὰ τοῦ τότε Πατριάρχου Μηνᾶ καὶ τῆς περὶ αὐτὸν συνόδου. Τὸ γεγονός δὲ ὅτι ἡ μνημονευομένη ἐν τῇ ὡς ἄνω Νεαρᾷ «ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι προσευχῇ» ἐξακολουθεῖ καὶ μέχρι σήμερον «μετὰ φωνῆς ἐξακουομένης τῷ πιστοτάτῳ λαῷ» νὰ ἀπαγγέλλεται, ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ Νεαρᾶ αὕτη καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα διηρμήνευσε τότε πιστῶς καὶ εἰς παγίωσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς πράξεως οὐ μικρὸν συνετελεσε.

Τοῦτου δοθέντος, γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Τί ἐννοεῖ ἡ Νεαρᾶ λέγουσα. «θεῖαν προσκομιδὴν»; Αἱ Ἀλεξανδριναὶ λειτουργίαι τῶν Μ. Βασιλείου καὶ Γρηγορίου τοῦ θεολόγου σημειοῦσιν «*Ἀρχὴ τῆς προσκομιδῆς*» εὐθὺς μετὰ τὰς παρακελεύσεις τοῦ λειτουργοῦ «*Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας... Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ*» καὶ εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ἀπόκρισιν τοῦ λαοῦ «*Ἄξιον καὶ δίκαιον*». Ὁ δὲ κατὰ τοὺς αὐτοὺς που χρόνους πρὸς τοὺς τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀκμάσας Ἰωάννης ὁ Μόσχος διὰ τοῦ ὄρου «ἡ προσκομιδὴ τῆς ἁγίας ἀναφορᾶς» δηλοῖ τὸ ὄλον τμήμα τῆς θείας λειτουργίας τὸ ἀπὸ τοῦ «*Ἄξιον καὶ δίκαιον*» μέχρι τῆς κλάσεως τοῦ καθηγιασμένου ἄρτου².

Ἄξια πολλῆς προσοχῆς τυγχάνει ἡ αἰτιολογία ἢ προβαλλομένη ἐν τῇ μνημονευθείσῃ Νεαρᾷ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἴδια κατὰ τὰς τελευταίας αὐτῆς γραμμάς, διὰ τῶν ὁποίων ἀναγόμεθα εἰς τὴν λειτουργικὴν πράξιν τῶν ἀποστολικῶν χρόνων. Ἀναφέρεται δηλαδὴ αὕτη εἰς τοὺς, ἐν Α'. Κορ. ιδ' 16, λόγους τοῦ θεοῦ Παύλου, οἵτινες πρᾶγματι ἀφορῶσιν εἰς τὰ ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς πρώτης ἐκκλησίας συμβαίνοντα. Ἐξεδηλοῦντο τοῦ-

τέστι τότε ἐνέργειαι χαρισμάτων καὶ ἐν αὐτῇ τῇ λατρείᾳ. Καὶ συνέβαινε, ὥστε νὰ λαμβάνωσιν ἐνεργὸν μέρος ἐν αὐτῇ τῇ λατρείᾳ καὶ μέλη τῆς ἐκκλησίας ἔχοντα τὸ χάρισμα τῶν γλωσσῶν, ξένων καὶ ἀκατανοήτων εἰς τὸ ἐκκλησιαστικόν. Λέγει λοιπὸν ὁ θεὸς Παῦλος: «ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῆσῃς τῷ πνεύματι» τούτέστι τῷ πνευματικῷ χαρισματι διὰ τῆς γλώσσης, τῆς ξένης καὶ ἀκατανοήτου, ὅπως ἐρμηνεύει ὁ Θεοφύλακτος, «ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου», ἦτοι ὁ κατέχων τὴν θέσιν τοῦ ἀκροατοῦ, «ὁ ἐν τῷ λαϊκῷ τάγματι τεταγμένος», κατὰ τὸν Θεοδώρητον, «πῶς ἐρεῖ τὸ Ἄμην ἐπὶ τῇ σῆ εὐχαριστίᾳ;» «Ἰδιώτην δὲ τὸν λαϊκὸν λέγει», παρατηρεῖ ἐρμηνεύων τὸ χωρίον ὁ θεὸς Χρυσόστομος. «Καὶ δεικνύει καὶ αὐτὸν οὐ μικρὰν ὑπομένοντα τὴν ζημίαν, ὅταν τὸ Ἄμην εἴπειν μὴ δύνηται. Ὁ δὲ λέγει, τοῦτό ἐστιν ἂν εὐλογῆσῃς τῇ τῶν βαρβάρων φωνῇ, οὐκ εἰδὼς τί λέγεις οὐδὲ ἐρμηνεύσαι δυνάμενος, οὐ δύναται ὑποφωνῆσαι τὸ Ἄμην ὁ λαϊκός».

Ἐν ἄλλαις λέξεσι κατὰ τοὺς ἀποστολικούς χρόνους οἱ πρωταγωνιστοῦντες ἐν τῇ λατρείᾳ χαρισματοῦχοι ἔλεγον τὰς δοξολογίας καὶ εὐχαριστίας γεγонуίᾳ τῇ φωνῇ, ὥστε νὰ ἀκούωνται καὶ παρακολουθῶνται ὑπὸ τοῦ τάγματος τῶν λαϊκῶν, οἵτινες μετὰ τὸ πέρας τῶν εὐχῶν ἀνταπεκρίνοντο διὰ τοῦ Ἄμην. Ἡ τοιαύτη δὲ πράξις τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας ἐπιβεβαιοῦται ὑπὸ τῆς ἀρχαιοτάτης περιγραφῆς τῆς τελεσιουργίας τῆς θείας εὐχαριστίας, τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰουστίνου τοῦ φιλοσόφου καὶ μάρτυρος ἐν τῇ Α' ἀπολογίᾳ αὐτοῦ παρεχομένης. Ἴδου αὕτη:

Κεφ. 65. «Ἡμεῖς δὲ μετὰ τὸ οὕτως λούσαι τὸν πεπεισμένον καὶ συγκατατεθειμένον, ἐπὶ τοὺς λεγομένους ἀδελφούς ἄγομεν, ἔνθα συνηγμένοι εἰσὶ, κοινὰς εὐχὰς ποιησόμενοι ὑπὲρ τε ἑαυτῶν καὶ τοῦ φωτισθέντος καὶ ἄλλων πανταχοῦ πάντων εὐτόνων... Ἀλλήλους φιλήματι ἀσπαζόμεθα παυσάμενοι τῶν εὐχῶν. Ἐπειτα προσφέρεται τῷ προεστῶτι τῶν ἀδελφῶν ἄρτος καὶ ποτήριον ὕδατος καὶ κράματος, καὶ οὗτος λαβὼν αὐτὸν καὶ δόξαν τῷ Πατρὶ τῶν ὄλων διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου ἀναπέμπει καὶ εὐχαριστίαν ὑπὲρ τοῦ κατηξίωσθαι τούτων παρ' αὐτοῦ ἐπὶ πολὺ ποιεῖται. *Ὁ δὲ συντελέσας τὰς εὐχὰς καὶ τὴν εὐχαριστίαν πᾶς ὁ παρὼν λαὸς ἐπευφημεῖ λέγων Ἄμην*».

Καὶ ὀλίγον κατωτέρω ἐν

Κεφ. 67 «Ἐπειτα ἀνιστάμεθα κοινῇ πάντες καὶ εὐχὰς πέμπομεν. Καὶ, ὡς προέφημεν, παυσαμένων ἡμῶν τῆς εὐχῆς ἄρτος προσφέρεται καὶ οἶνος καὶ ὕδωρ καὶ ὁ προεστὼς εὐχὰς ὁμοίως καὶ εὐχαριστίας, *ὁση δύναμις αὐτῷ*, ἀναπέμπει. Καὶ ὁ λαὸς ἐπευφημεῖ λέγων τὸ Ἄμην».

Τὸ μνημονευθὲν ἀνωτέρω χωρίον τοῦ θεοῦ Παύλου ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ἀνωτέρω περιγραφὰς τοῦ Ἰουστίνου παρουσιάζει ἐμφανῶς, ὅτι αἱ ἀναπεμπόμεναι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ λατρείᾳ εὐχαριστίαι, δοξολογίαι καὶ λοιπαὶ εὐχαὶ ἐλέγοντο

1. Κεφ. ζ' ἔκδοσις Λειψίας Teubner, 1881, σελ. 412.

2. Ἐνθ' ἄνωτ. κεφ. κε' Migne 87, 2869.

μεγαλοφώνως, ἵνα δύναται ὁ λαὸς παρακολουθῶν αὐτὰς νὰ ἐπισφραγίσῃ ταύτας διὰ τοῦ Ἀμῆν. Τοῦτο ἄλλως τε ἐπιμαρτυρεῖται καὶ ἐξ ἐπιστολῆς τινος τοῦ Διονυσίου Ἀλεξανδρείας (περὶ τὸ 255 μ. Χ.) πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Ρώμης Ξύστον, τῆς ὁποίας ἀπόσπασμα διέσωσεν εἰς ἡμᾶς ὁ Εὐσέβιος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἱστορίᾳ αὐτοῦ¹. Πρόκειται ἐν αὐτῇ περὶ χριστιανοῦ λαβόντος πρὸ χρόνου ἱκανοῦ τὸ βάπτισμα παρ' αἱρετικῶν, κοινωνήσαντος ὁμοῦς ἐν τῷ μεταξὺ μετὰ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας καὶ μετασχόντος διὰ χρόνων ἱκανῶν τῆς ἐν αὐτῇ λατρίας. Ἐτέθη λοιπὸν τὸ ζήτημα: Ἐπρεπε νὰ μὴ ἀναγνωρισθῇ τὸ βάπτισμα τοῦ χριστιανοῦ αὐτοῦ; Ὁ Διονύσιος τὸ ἀνεγνώρισε. Καὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ του ταύτη ἐκθέτει τὸν λόγον, τὸν παρακινήσαντα αὐτὸν εἰς τὴν ἀναγνώρισιν ταύτην: «*Εὐχαριστίας γὰρ ἐπακούσαντα*», γράφει ὁ Διονύσιος, *καὶ συνεπιφθεγξάμενον τὸ Ἀμῆν καὶ χειρᾶς εἰς ὑπόδοχὴν τῆς ἁγίας τροφῆς προτείναντα καὶ ταύτην καταδεξάμενον καὶ τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετασχόντα* ἱκανῶ χρόνῳ οὐκ ἂν ἐξ ὑπαρχῆς ἀνασκευάζειν ἔτι τολμήσαιμι». Προδήλως πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τῆς θείας εὐχαριστίας τῆς ἐπὶ κοινωνίᾳ τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου. Καὶ ἐν τρίτῳ αἰῶνι μεσοῦντι μαρτυρεῖται, ὅτι ὑπὸ τῶν πιστῶν ἡ εὐχαριστία ἐπηκούετο καὶ συνεπεφθέγγοντο οὗτοι τὸ Ἀμῆν.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τῆς συνθέσεως τῆς εὐχῆς τῆς Εὐχαριστίας συνάγεται, ὅτι κατ' ἀνάγκην αὕτη εἰς ἐπήκοον, ἔπρεπε νὰ ἀπαγγέλληται, ἵνα δύνανται οἱ πιστοὶ εἰς τὸ τέλος αὐτῆς νὰ ἐπισφραγίσωσι ταύτην διὰ τοῦ Ἀμῆν. Πρωτίστως ἐκ τοῦ ἀνωτέρω χωρίου τοῦ Ἰουστίνου, ἔνθα ἀναφέρεται, ὅτι «ὁ προεστὼς εὐχὰς ὁμοίως καὶ εὐχαριστίας, *ᾧ δὴ δύναμις αὐτῷ*, ἀναπέμπει καὶ ὁ λαὸς ἐπευφημεῖ λέγων τὸ Ἀμῆν», συνάγεται ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας ἡ εὐχὴ τῆς θείας Εὐχαριστίας δὲν εἶχε μόνιμόν τινα τύπον, ἀλλὰ μολοντί αὕτη ἐστρέφετο περὶ ὀρισμένα κύρια σημεῖα, ἀμετάβλητα ἐξ ἀποστολικῆς παραδόσεως παραμένοντα, ἐπαφίετο εἰς τὴν ἔμπνευσιν τοῦ προεστῶτος νὰ σχηματίσῃ αὐτὴν κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσφορᾶς εὐχαριστῶν, «*ᾧ δὴ δύναμις αὐτῷ*», δι' ἰδίων λέξεων καὶ οὐχὶ ἀπὸ χειρογράφου ἢ ἐκ στήθους ἀπαγγέλλων ὀρισμένον τύπον εὐχῆς. Τὸ «*ᾧ δὴ δύναμις αὐτῷ*» εἶναι ἀρκετὸν νὰ βεβαιώσῃ τοῦτο. Ἐχομεν ἐν τούτοις περὶ αὐτοῦ καὶ μαρτυρίαν ρητὴν ἀπὸ τοῦ Ἰππολύτου, κατὰ τινα ἔτη προγενεστέρου τοῦ Διονυσίου Ἀλεξανδρείας. Ὁ Ἰππόλυτος ἐν ἔργῳ αὐτοῦ φέροντι τὸν τίτλον Ἀποστολικὴ παράδοσις, ὅπερ ἑλληνιστί γραφὲν περιεσώθη εἰς λατινικά τινα ἀποσπάσματα τοῦ κώδικος τῆς Βερώνης, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὰς αἰθιοπικὴν καὶ κοπτικὴν μεταφράσεις, τὰς γνωστὰς ὑπὸ τὸν τίτλον Αἰγυπτιακὴ διατάξις, μᾶς παρέχει

1. VII 9, 4.

τὸν πρῶτον καὶ ἀρχαιότατον τύπον εὐχῆς τῆς εὐχαριστίας ἢ ἀναφορᾶς. Ἀναφερόμενος λοιπὸν εἰς τὴν εὐχὴν ταύτην λέγει τὰ ἑξῆς κατὰ τὴν κοπτικὴν μετάφρασιν: «Ἦδη ὁ ἐπίσκοπος θὰ εὐχαριστήσῃ κατὰ τὰ προηγουμένως λεχθέντα. Δὲν εἶναι καθόλου ἀναγκαῖον δι' αὐτὸν νὰ ἀπαγγέλλῃ τὰς αὐτὰς λέξεις, τὰς ὁποίας εἶπομεν πρότερον, ὥσει ἔμαθε νὰ λέγῃ ταύτας ἀπὸ σιῆθους ἐν τῇ εὐχαριστίᾳ του πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλὰ κατὰ τὴν δύναμιν, ἣν ἕκαστος ἔχει, νὰ προσεύχεται. Ἐὰν δύναται νὰ εὐχῆται ἀρκούντως ἐπιτυχῶς μετὰ μεγαλοπρεποῦς εὐχῆς, καλῶς. Ἐὰν δὲ πάλιν θὰ ἠδύνατο νὰ εὐχῆται καὶ νὰ ἀπαγγέλλῃ εὐχὴν ἐν δέοντι μέτρῳ, οὐδεὶς δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ τοῦτο εἰς αὐτόν, ἀρκεῖ μόνον νὰ εὐχῆται ἐν ὀυγίᾳ καὶ ὀρθῇ πίστει»¹.

Εἶνε λοιπὸν πρόδηλον ἐντεῦθεν ὅτι οὐ μόνον κατὰ τὸν δεῦτερον αἰῶνα, ὅτε ἠκμασεν ὁ Ἰουστίνος, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρίτον αἰῶνα μεσοῦντα, τόσοσιν ἐν τῇ Ρώμῃ, ὅσων καὶ ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς ἐκκλησίαις, δὲν εἶχον εἰσέτι λάβει παγίαν καὶ μόνιμον διατύπωσιν αἱ εὐχαὶ τῆς Εὐχαριστίας, ἀλλ' ἀνεπέμποντο αὐταὶ αὐτοσχεδίως κατὰ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ λειτουργοῦ, κινουμένου πάντοτε ἐντὸς τοῦ κατὰ παράδοσιν πλαισίου. Πῶς λοιπὸν θὰ ἠδύνατο τὸ τάγμα τῶν λαϊκῶν νὰ εἴπῃ εἰς τὸ τέλος τὸ Ἀμῆν ἐπὶ εὐχῆς κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὑπὸ τοῦ λειτουργοῦ συντασσομένης, ἐὰν δὲν ἤκουε ταύτην;

Ἡ Αἰθιοπικὴ, ἄλλως τε, μετάφρασις τῆς Ἀποστολικῆς παραδόσεως τοῦ Ἰππολύτου, περιέχουσα κατ' οὐσίαν τὰ αὐτὰ, ἅτινα καὶ ἡ κοπτικὴ παρουσιάζει εἰς τι σημεῖον διατύπωσιν ὕπαινισσομένην διὰ τὸ ζήτημά μας ἀρκετὰ: «Δὲν εἶνε ἀναγκαῖον (ὁ ἐπίσκοπος) ἵνα μνημονεύῃ τὰ λεχθέντα, ἀλλὰ ὀφείλει νὰ ἀπαγγέλλῃ εὐκρινῶς καὶ ἐπιμελῶς». Σχολιάζων τὴν τελευταίαν ταύτην φράσιν ὁ Κάρολος Harris² παρατηρεῖ: «Ἐχομεν ἐνταῦθα ἀπόδειξιν, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰππολύτου ἡ ἀναφορὰ ἐλέγετο ἀκόμη μεγαλοφώνως».

ΠΑΝ. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

1. G. Horner, The Statutes of the Apostles, 1904 σελ. 309 παρὰ Liturgy and Worship σελ. 766.

2. Ἐν Liturgy and Worship σελ. 766.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1948-49

Δ'

Μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ δραστηριότης τῆς Ἀπ. Διακονίας εἰς ἔκδοσιν βιβλίων καὶ φυλλαδίων, ἀναφερομένων εἰς πλεῖστα ὄσα θέματα καὶ πρωριασμένων διὰ διάφορα κοινωνικά στρώματα, διότι ἡ Ἀπ. Διακονία πιστεύει ὅτι τὸ ἐντυπον ἀποτελεῖ ἐν τῶν τελεσφορωτέρων μέτρων πρὸς διάδοσιν τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν. Διὰ τοῦτο οὔτε κόπων, οὔτε χρημάτων ἐφέισθη εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε νὰ δυνηθῇ κατὰ τὸ ὑπ' ὄψιν

χρονικόν διάστημα νά παρουσιάσῃ πολλές καί καλὰς ἐκδόσεις. Οὕτω ἐν τῇ σειρᾷ τῆς «Βιβλιοθήκης τῆς Ἀπ. Διακονίας», ἐνῶ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἐξεδόθησαν τέσσαρες τόμοι, κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος ἐξεδόθησαν μέχρι 1ης Ἰουλίου 1949 δέκα τρεῖς νέοι τόμοι, ἦτοι: 1) Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαήλ: *Θρησκεία καὶ διανόησις*. 2) Μητροπολίτου Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσσοστόμου: *Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπογραμμὸς ἡθικοῦ βίου*. 3) Ἀρχιμ. Τιμοθέου Ματθαϊάκη: *Ἀπὸ τὴν πηγὴν τοῦ ζῶντος ὕδατος*. 4) Μητροπολίτου Κερκύρας Μεθοδίου καὶ Ἀρχιμ. Πολ. Ἀνδρώνη: *Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱερὰν Ἐξομολόγησιν*. 5) Μητροπολίτου Φιλίππων Χρυσσοστόμου: *Μελετήματα Α'*. 6) Τοῦ αὐτοῦ: *Μελετήματα Β'*. 7) Τ. Toth: *Οἱ νέοι καὶ τὸ ἄλλοθι* (κατὰ μετάφρασιν τοῦ Καθηγητοῦ Ι. Παναγιωτίδου). 8) Ν. Λούβαρι: *Μεταξὺ δύο κόσμων*. 9) Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ *Ραδιοφώνου*—*Ὀμιλῶν πρὸς τὸν λαόν*. 10) Δ. Μπαλάνου: *Πατέρες καὶ Συγγραφεῖς τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας*. 11) Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ *Ραδιοφώνου*—*Ὀμιλῶν πρὸς τὴν Νεολαίαν*. 12) Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσσοστόμου: *Ὁ Ἱερεὺς τοῦ Χωρίου*. 13) Εὐάγγ. Θεοδώρου: *Ἡρωῖδες τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης*. Ἐν τῇ σειρᾷ τῶν διανεμομένων φυλλαδίων ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «*Ἡ φωνὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας*», πρὸς τοῖς ἑπτὰ φυλλαδίοις τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐξετυπώθησαν ὀκτώ νέα, ὑπὸ τοὺς τίτλους 1) *Ἐν φυλακῇ ἤμην*, 2) *Παράδεισος ἐν φυλακῇ*, 3) *Νεότης καὶ εὐσέβεια*, 4) *Μιὰ ματιὰ εἰς τὸ μέλλον μας*, 5) *Αἱ περὶ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ πλάναι τῶν ψευδομαρτύρων τοῦ Ἰερωβὰμ*, 6) *Περὶ τοξικομανιῶν*, 7) *Ἡ ἀποστολὴ τῶν Κατηχητῶν*, 8) *Γιατὶ εἶμαι χριστιανός*. Ἀνετυπώθη δὲ εἰς β' ἔκδοσιν τὸ διὰ τὸν στρατὸν προοριζόμενον φυλλάδιον «*Στὸ μαχόμενον Ἑλληνοπούλο*». Τὰ φυλλάδια ταῦτα ἐξετυπώθησαν καὶ διανεμήθησαν καταλλήλως δωρεὰν κατὰ ἑκατοντάδας χιλιάδων. Ἡ ἀπήχησις τῶν φυλλαδίων τούτων ὑπῆρξε ζωηροτάτη, ὡς δύναμαι νά βεβαιώσω ἐκ πολλῶν τεκμηρίων, ἐπιστολῶν καὶ ἐκθέσεων, τὰς ὁποίας ἔλαβον.

Ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῆς ἡ Ἀπ. Διακονία, ὅπως δώσῃ εἰς τὸ παιδί καὶ τὸν νέον τὸ κατάλληλον βιβλίον ἵδρυσεν τὴν «Βιβλιοθήκην τῆς Ἀπ. Διακονίας διὰ παιδιὰ καὶ νέους», ἐν ἣ ἐδημοσιεύθησαν τρία τομίδια 1) *Αἱ παραβολαὶ τοῦ Κυρίου*, 2) *Ἡ δοξασμένη του ἐντροπή* καὶ 3) *Ἀξίζει ἡ ζωὴ*; Ὑπὸ ἐκτύπωσιν δὲ εὐρίσκονται καὶ ἄλλα βιβλία τῆς σειρᾶς ταύτης.

Ἀλλὰ καὶ γενικώτερον ἡ Ἀπ. Διακονία τὴν δύναμιν τοῦ λογοτεχνικοῦ βιβλίου κατανοοῦσα ἐσκέφθη νά δώσῃ καὶ εἰς τὸν λαόν τὸ κατάλληλον λογοτεχνικὸν βιβλίον, διὸ καὶ ἵδρυσεν τὴν «Οἰκογενειακὴν Λογοτεχνικὴν Βιβλιοθήκην», ἐν ἣ ἐδημοσιεύθησαν ὡς πρῶτον τεῦχος «*Τὰ Πασχαλινὰ Διηγήματα*», τῶν ὁποίων ἡ κυκλοφορία ὑπῆρξε λίαν ἱκανοποιητικὴ. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἄς μοι ἐπιτραπῇ νά σημειώσω ὅτι ἡ Ἐκ-

κλησία ὀφείλει νά δράσῃ καὶ εἰς τὸν τομέα τοῦτον διὰ τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ, δημιουργοῦσα τὸ χριστιανικὸν ποίημα καὶ ἄσμα, τὴν ἐπὶ χριστιανικῶν βάσεων στηριζομένην διήγησιν, τὸ κατάλληλον ἀκόμη μυθιστόρημα πρὸς ἐξυπηρέτησιν χριστιανικῶν ἀρχῶν κ.λ.π. Ἐμπνευσμένοι λογοτέχνη ὑπὸ χριστιανικῶν ἀρχῶν ἐμποροῦμενοι δὲν θὰ ἀρνηθοῦν ἐκ τοῦ θελοῦ τῶν τολάντου νά δώσουν κάτι τι πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ. Σαφῆ ἔχων ἀντίληψιν ὁ ἀοίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Δαμασκηνὸς τοῦ τί δύναται διὰ τῆς Λογοτεχνίας νά καρπωθῇ ἡ Ἐκκλησία, ἐπέτρεψε τὴν ἵδρυσιν τῆς «Οἰκογενειακῆς Λογοτεχνικῆς Βιβλιοθήκης» καὶ εὐρύτερον ἐσκέπτετο νά χρησιμοποιήσῃ τοὺς λογοτέχνας¹.

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἔκδοσιν βιβλίων ἡ Ἀπ. Διακονία ἐξέδωκε τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους, εἰς 50.000 ἀντίτυπα καὶ εἰκόνας, ἄλλας μὲν διανεμηθείσας δωρεὰν εἰς τὸν στρατὸν καὶ τοὺς τραυματίας, ἄλλας δὲ προωρισμένας διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Κατηχ. Σχολείων καὶ ἄλλας διὰ τὸν λαόν.

Καὶ ἐν τούτῳ ἡ Ἀποστ. Διακονία, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν σημασίαν τῆς ὥραιας εἰκόνας, δὲν ἐφέσθη δαπανᾶν. Ἀντιδρῶσα δὲ κατὰ τῆς ξενοτρόπου τέχνης καὶ ἐπιθυμοῦσα ζωηροτέραν νά καταστήσῃ τὴν συνείδησιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ πλοῦτου τῆς ἐθνικῆς μας κληρονομίας, πάσας τὰς ἐκδοθείσας ἱερὰς εἰκόνας ἐξετύπωσε κατὰ τὴν Βυζαντινὴν τεχνολογίαν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὡς ὑπὸ πολλῶν μοι παρετηρήθη, ὅτι ἡ τέχνη αὕτη εἶναι δυσνόητος ἰδίως εἰς τὸ παιδί, ἄλλὰ δὲν δυνάμεθα νά μὴ γνωρίσωμεν εἰς τὸ παιδί τὸν καλλιτεχνικὸν ἔθνικόν μας πλοῦτον καὶ νά μὴ καταστήσωμεν αὐτὸ βαθμιαίως οἰκεῖον πρὸς τοῦτον.

Τὸ βιβλίον, καὶ γενικῶς τὸ ἔντυπον, δὲν ἀποτελεῖ διὰ τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν ἀντικείμενον ἐμπορίου, ἀλλὰ τελεσφορώτερον μέσον διαδόσεως τῶν χριστ. ἰδεῶν. Διὸ καὶ προσπαθεῖ νά διαδώσῃ αὐτὸ ὅσον τὸ δυνατόν εὐρύτερον δωρεὰν ἢ εἰς χαμηλὴν τιμὴν, καὶ νά διοργανώσῃ τὴν εὐρύτεραν αὐτοῦ διάδοσιν, ὥστε τὸ βιβλίον νά φθάσῃ ἀσφαλῶς εἰς χεῖρας ἐκείνων, δι' οὓς προορίζεται. Εἶναι καθήκον πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας εὐρισκομένων νά συμβάλουν δι' ὅλων αὐτῶν τῶν δυνάμεων εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι διαδίδοντες τὸ ἔντυπον τῆς Ἐκκλησίας πράττουν ἔργον ἱεραποστολικόν, φέροντες τὴν διὰ τοῦ ἐντύπου φωνὴν καὶ διδασκίαν τῆς Ἐκκλησίας παντοῦ μέγρι τῶν ἀπωτέρων ἐσχατιῶν. Πρόβθμον εἰς τοῦτο βοήθειαν εὐρομεν παρὰ τοῖς Ἱεράρχαις, οἵτινες φροντίζουν διὰ τῶν ὑπαρχόντων εἰς αὐτοὺς μέσων νά ἐξαπλώνουν τὸ ἔντυπον τῆς Ἀπ. Διακονίας. Ἀκόμη ὁμοίως τὸ ἔντυπον, ἰδίᾳ τὸ δωρεὰν διανεμόμενον, δὲν ἔσχε τὴν κατά-

1. Πρβλ. καὶ «Ἔθνος» τῆς 2-6-49.

ληλον διάδοσιν. "Όταν ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ Κατηχηταὶ καὶ ἀργότερον αἱ Διακόνισσαι ἀντιληφθοῦν πλήρως τὴν σημασίαν τοῦ ἐντύπου καὶ τὴν διάδοσιν αὐτοῦ τὴν αἰσθανθοῦν ὡς ἐν τῶν ποιμαντορικῶν των καθηκόντων, τότε τὸ φυλλάδιον θὰ εἰσχωρῆ ἀσφαλῶς εἰς τὰς οἰκογενεῖας, τὰς φυλακὰς, τὰ σχολεῖα, τὰ νοσοκομεῖα, τοὺς στρατώνας, τὰ ἐργοστάσια, τοὺς κακοφῆμους οἴκους κ.λ.π. Τότε τὸ φυλλάδιον θ' ἀποκτήσῃ τὴν πλήρη σημασίαν καὶ δύναμιν καὶ τότε ἡ 'Απ. Διακονία εὐχαρίστως θὰ ἐξοδεύῃ περισσότερα πρὸς ἐκτύπωσιν πλειόνων φυλλαδίων. 'Επὶ τοῦ σημείου τούτου ὀφείλει νὰ γίνῃ ὑπὸ τῶν δυναμένων ἡ σχετικὴ διαφώτισις τῶν ἱερέων καὶ τῶν λοιπῶν ἐκκλ. ὀργάνων πρὸς τὴν ἀνωτέρω σημειωθείσαν γραμμὴν. Πρὸς διάδοσιν ἀκριβῶς τοῦ ἐντύπου τῆς 'Απ. Διακονίας ἰδρύθησαν ἐνιαχοῦ Βιβλιοπωλεῖα τῆς 'Απ. Διακονίας, μερίμνη τῶν Ἱεραρχῶν, μὲ λίαν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Εἶμαι βέβαιος ὅτι μὲ τὴν ἀποκατάστασιν ὁμαλῶν συνθηκῶν ἐν τῇ χώρᾳ μας τὰ βιβλιοπωλεῖα ταῦτα θὰ πολλαπλασιασθοῦν, ἀναπτυσσόμενα εἰς Μητροπολιτικὰ κέντρα διαδόσεως τοῦ ἐντύπου. Μεγάλην ὠθησιν πρὸς διάδοσιν τοῦ βιβλίου ἔδωκαν αἱ εἰς ἀρκετὰς Μητροπόλεις συσταθεῖσαι «'Ενοριακαὶ δανειστικαὶ βιβλιοθήκαι», αἵτινες ἐφοδιάζονται διὰ τῶν ἐκδόσεων τῆς 'Απ. Διακονίας. "Όπου τοιαῦτα βιβλιοθήκαι συνεστήθησαν, τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν ἐνθαρρυντικὰ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. 'Ο ἐνοριτῆς εὐρίσκει εὐχερῶς τὸ κατάλληλον βιβλίον καὶ ἡ κατ' ἐνορίαν 'Εκκλησία ἀποκτᾷ οὕτω βαθμιαίως ἐν τῶν ἀρχαίων αὐτῆς στοιχείων, τὴν βιβλιοθήκην. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ὁ θεσμὸς τῶν ἐνοριακῶν βιβλιοθηκῶν θὰ ἐπεκταθῆ εἰς πάσας τὰς Μητροπόλεις, ὥστε εὐχερῶς παντοῦ νὰ δύναται τις νὰ εὔρη καὶ ἀναγνώσῃ τὸ βιβλίον τῆς 'Απ. Διακονίας, νὰ ἀκούσῃ ἀπὸ τῶν κειμένων τὴν φωνὴν καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς 'Εκκλησίας του. Εἰς τὸ ἐντυπον ὀφείλει ἡ 'Εκκλησία νὰ δώσῃ μεγάλην προσοχὴν, οὐδὲν μέσον διαδόσεως αὐτοῦ παραλείπουσα. Διὸ ἐντατικὴ ὀφείλει νὰ εἶναι καὶ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἡ ἐκδοτικὴ προσπάθεια τῆς 'Απ. Διακονίας, δυναμένης, ἴσως, ν' ἀποβλέψῃ τώρα καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν πρώτων λειτουργικῶν βιβλίων καὶ τῆς 'Αγ. Γραφῆς καὶ βραδύτερον τῶν Πατέρων τῆς 'Εκκλησίας.

Εἰς τὴν ὄλην αὐτῆς ἐκδοτικὴν προσπάθειαν σπουδαίως ὑπεβοηθήθη ἡ 'Απ. Διακονία, τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Καθηγητοῦ κ. 'Αμ. 'Αλιβιζάτου, ὑπὸ τοῦ τμήματος τῆς 'Ανοικοδομήσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν 'Εκκλησιῶν διὰ τῆς ἀποστολῆς ἱκανῆς ποσότητος χάρτου. Πρὸς τοὺς εὐγενεῖς δωρητὰς ἐκφράζονται καὶ ἐνταῦθα θερμαὶ εὐχαριστίαι. Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ τμήματος ἀπεστάλη καὶ μικρὸν Τυπογραφεῖον, τὸ ὅποῖον ὁμως διὰ τὴν ἔλλειψιν ὠρισμένων μηχανημάτων καὶ τυπογραφικῶν στοιχείων δὲν ἐτέθη εἰς

λειτουργίαν. Βάσιμος ὑπάρχει ἐλπίς ἀποκτήσεως πολὺ μεγαλυτέρου τυπογραφείου, ὅπερ μέλλει σπουδαίως νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν βιβλίων καὶ περιοδικῶν τῆς 'Απ. Διακονίας.

* * *

'Η Κεντρικὴ ὑπηρεσία τῆς 'Απ. Διακονίας δὲν ἔσχεν οὐσιώδη τινὰ μεταβολὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Παραμένουν ἀκόμη κεναὶ αἱ δύο σπουδαῖαι διευθύνσεις α) τοῦ Τύπου καὶ Διαφωτίσεως καὶ β) τῆς 'Εξομολογήσεως. 'Η 'Απ. Διακονία δὲν ἔσπευσε νὰ πληρώσῃ τὰς θέσεις ταύτας, ἀναζητοῦσα τοὺς δυναμένους νὰ βαστάσουν τὸ βάρος καὶ τὰς εὐθύναις τῆς σπουδαίας ταύτης λειτουργίας. Παρίσταται ὁμως πλέον ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς πληρώσεως αὐτῶν, διότι ὀλίγοι ἄνθρωποι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ βαστάζουν ἐπὶ πολὺ τὸν τόσον φόρτον τῆς ἐργασίας. Πρὸς παρακολούθησιν τῆς ἐν 'Αγγλίᾳ θρησκ. ζωῆς ἀπεστάλησαν εἰς 'Αγγλίαν οἱ Διευθυνταὶ τῆς 'Απ. Διακονίας 'Αρχιμ. Τιμόθεος Ματθαίακης καὶ Βαρνάβας Τζωρτζάτος προσκλήσει τῆς Christian reconstruction in Europe, ἥτις καὶ ἀνέλαβε τὰς δαπάναις. Πρὸς τὴν ὀργάνωσιν ταύτην ἐκφράζονται καὶ ἐνταῦθα αἱ θερμότεραι εὐχαριστίαι.

* * *

Μεγάλῃ ὑπῆρξε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ κίνησις καὶ ἡ δράσις τῶν Τοπικῶν Συμβουλίων τῆς 'Απ. Διακονίας. Πλείστα ἐν πρώτοις Μητροπόλεις ἔσπευσαν νὰ προσλάβουν Βοηθοὺς Ἱεροκῆρυκας καὶ μερικοὺς Κατηχητὰς. Τὸ κήρυγμα ἐγένετο πυκνότερον. Νέα Κατηχητικὰ Σχολεῖα ἰδρύθησαν καὶ τὰ ἀρχαιότερα ἀρτιότερον εἰργάσθησαν. Πολλὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα ἐπλουτίσθησαν διὰ τῶν ἀναγκαίων μέσων διδασκαλίας δι' ἐξόδων τῆς 'Απ. Διακονίας. Κατηχητικὰ Φροντιστήρια ἐνιαχοῦ ἐλειτούργησαν (ἰδὲ ἀνωτέρω). Νέοι ὄμιλοι νέων καὶ νεανίδων πολλαχοῦ συνεστήθησαν. Περιοδικὰ, φυλλάδια καὶ σύντομα κηρύγματα εἰς φύλλα ἐξεδόθησαν δι' ἐξόδων τῆς 'Απ. Διακονίας. Διοργανώσις ὁμιλιῶν καὶ διαλέξεων πρὸς τὸν λαόν καὶ τὸν στρατὸν εἰς πλείστας Μητροπόλεις ἐσημειώθη. Βιβλιοθήκαι νέαι ἰδρύθησαν καὶ αἱ προὑπάρχουσαι ἐπλουτίσθησαν δι' ἐξόδων τῆς 'Απ. Διακονίας. Γενικῶς εἰπεῖν μία ἐντονωτέρα πνευματικὴ κίνησις πανταχοῦ παρετηρήθη, χάρις εἰς τὴν δράσιν τῶν Τοπικῶν Συμβουλίων τῆς 'Απ. Διακονίας. Μόνον Μητροπόλεις δεινῶς δοκιμασθεῖσαι ἔνεκα τῶν δυσχερῶν συνθηκῶν, ὑφ' ἃς τελοῦν, δὲν ἠδυνήθησαν φυσικῶς νὰ παρακολουθήσουν τὸν ρυθμὸν τῆς πνευματικῆς αὐτῆς κινήσεως. 'Η πρόοδος ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν προαπελθόντα χρόνον εἶναι πανταχοῦ αἰσθητὴ, ὅπερ καθιστᾷ βάσιμον τὴν αἰσιοδοξίαν ὅτι, τοῦ Θεοῦ συνεργούντος, τὸ ὄλον ἔργον καθ' ἑκάστην θὰ βαίνει ἐδραιούμενον καὶ αὐξανόμενον. Εἶναι περιττὸν νὰ σημειώσω ὅτι μοχλοὶ τῆς ὄλης αὐτῆς κινήσεως ὑπῆρξαν οἱ Μητροπολίται,

των όποιων ή θερμή ύποστήριξις του θεσμού της 'Απ. Διακονίας ύπήρξε διά τó Κεντρικόν Συμβούλιον της 'Απ. Διακονίας και την Κεντρικήν αύτης ύπηρεσίαν άνυπολογίστου σημασίας δύναμις πρός δημιουργικήν έργασίαν.

Μακαριώτατε,

"Όπως πός οργανισμός διά νά προαχθί έχει ανάγκην έργατών, ούτω και ή 'Αποστολική Διακονία πρός προαγωγήν των σκοπών αύτης έχει ανάγκην των καταλλήλων στελεχών. Καί ναί μόν, έργάται αύτης είναι πάντες οί κληρικοί, από του άνωτέρου μέχρι του κατωτέρου, και όσοι των λαϊκών ύπηρετοῦσιν έν 'Εκκλησιαστική τινι διακονία, καθ' όσον ή 'Απ. Διακονία είναι όργανον της 'Εκκλησίας, αλλά πρός έξυπηρέτησιν των άποκλειστικών αύτης σκοπών και θεραπείαν των έκάστοτε άνά την χώραν αναφαινομένων αναγκών έχει ανάγκην ειδικών έργατών, οίτινες νά είναι άφιερωμένοι άποκλειστικώς εις τους σκοπούς της 'Απ. Διακονίας. Διό ως ανάγκη του άμέσου μέλλοντος θά προβληθί ή συγκρότησις Ιδίας 'Ιεραποστολικής ούτως ειπείν, 'Αδελφότητος, περί ής και ό περί 'Απ. Διακονίας Νόμος 976/46, άρθρ. 23, προβλέπει και ήν θά συγκροτήσουν πρόσωπα, τά όποια θά είναι άποκλειστικώς άφιερωμένα εις την έξυπηρέτησιν της 'Απ. Διακονίας. 'Η ύπαρξις μιás τοιαύτης ομάδος, καλώς εκπαιδευομένης και όργανουμένης, μέ σαφή επίγνωσιν των επιδιωκομένων σκοπών, θά διδη έκάστοτε εις την 'Απ. Διακονίαν την δυνατότητα πρός ένεργόν πάντοτε δράσιν και επέκτασιν των καθ' ήμέραν προβαλλομένων σκοπών. Ποίαν μορφήν πρέπει νά λάβη ή 'Αδελφότης αύτη, δέν είναι τοῦ παρόντος ν' αναπτύξω. Τοῦτο μόνον όφείλω νά τονίσω' ότι ή σχετική προεργασία πρέπει από τουδε νά αρχιση, διότι ή ιδέα αύτη πρέπει τó ταχύτερον νά προσλάβη σάρκα και όστα.

"Εν άκόμη σημείον επιθυμώ νά θίξω, τó όποιον και αυτό χρήζει της άμέσου μελέτης. "Όλα τά πράγματα εις τόν υλικόν αυτόν κόσμον, άκόμη και αύται αί ιδέαι και αύτή ή πνευματική έργασία, χρειάζονται, σὺν τοις άλλοις, και εύρύ σταθερόν οικονομικόν έρεισμα. 'Ο Νόμος περί 'Απ. Διακονίας καθώρισεν, ώρισμένους πόρους, οί όποιοι όμως, υπό τās σημερινάς μάλιστα συνθήκας, είναι δυσανάλογοι πρός την εύρύτητα των σκοπών, ήν καθ' ήμέραν προσλαμβάνει ή 'Απ. Διακονία. 'Η μέχρι τουδε αναπτυχθεΐσα δράσις της 'Απ. Διακονίας κινδυνεύει νά πλησιάση τά έσχατα οικονομικά όρια, τά υπό των πόρων καθοριζόμενα, όποτε πῶσα περαιτέρω επέκτασις της έργασίας θά είναι αδύνατος, ένεκα έλλείψεως οικονομικών δυνατοτήτων. Διά τοῦτο θά είναι ανάγκη ό οργανισμός οὔτος οικονομικώς νά ένισχυθί, διά ν' άποδώση περισσοτέρους και πλουσιωτέρους καρπούς. Είμαι βέβαιος ότι ή 'Εκκλησία και ή Πολιτεία θά θελήσουν νά έννοήσουν την άπλην

ταύτην αλήθειαν και θά δώσουν εις τόν νεαρόν τοῦτον οργανισμόν της 'Απ. Διακονίας, ό όποιος άποτελεΐ την έκφανσιν της πνευματικής ζωής και δράσεως της 'Εκκλησίας, πῶσαν δυνατότητα περαιτέρω αναπτύξεως.

Μακαριώτατε,

"Εν πάση δυνατή συντομία εξέθηκα όσα συντελεσθησαν κατά τó λήξαν έτος και διετύπωσα περιληπτικώς μερικās σκέψεις μου επί του μέλλοντος της 'Απ. Διακονίας. 'Εάν κάτι μικρόν συντελεσθί, τοῦτο όφείλεται κατά πρώτον λόγον εις την βοήθειαν του Θεου, δν έκ βάθους της ψυχής μου εύχαριστώ, έπειτα εις την αγάπην και την στοργήν, μέ την όποιαν ή 'Εκκλησία και ή Πολιτεία περιέβαλον τόν θεσμόν της 'Αποστολικής Διακονίας και τέλος εις την φιλότιμον προσπάθειαν των άμεσώτερον έν τή 'Απ. Διακονία, ένταύθα και έν ταίς έπαρχίαις, εργασθέντων. Δέν θά λησμονήσω την όλόθερμον ύποστήριξιν και την θερμήν αγάπην και στοργήν πρός τόν οργανισμόν του Μακαριστου 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνών Δαμασκηνου, ήτις άπετέλει θετικήν συμβολήν εις τó όλον έργον. 'Αλλά και 'Υμῶς, Μακαριώτατε, όφείλω νά εύχαριστήσω διά την άμέριστον ύποστήριξιν, ήν παρέχετε από της πρώτης ήμέρας της άνόδου 'Υμῶν εις τόν 'Αρχιεπισκοπικόν θρόνον. 'Η ύπόσχσεις, ήν έδώσατε κατά τόν ένθρονιστήριον 'Υμῶν λόγον ότι τó «νεαρόν αλλά τόσον εύθαλές και καρποφόρον φυτώριον της 'Απ. Διακονίας, τó όποιον είναι άξιον νά τύχη, και θά τύχη, άμερίστου της ύποστηρίξεως της 'Εκκλησίας...» έγγυᾶται την γοργήν πρός τά πρόσω εξέλιξιν του θεσμού.

Χάριτας όφείλω νά έκφράσω και πρός την 'Ιεράν Σύνοδον, ήτις έν παντί προθύμως έβοήθησε και προήγαγε τó έργον. 'Αλλά θερμάς εύχαριστίας όφείλω νά έκφράσω πρός πάντας τους 'Ιεράρχας, οίτινες μέ τόσον ένθουσιασμόν ένεκολπώθησαν τó έργον της 'Απ. Διακονίας και μέ τόσην ζέσιν προήγαγον αυτό και μέ τόσην χαράν έστερέωσαν αυτό. 'Η όλόψυχος αύτων συμμετοχή εις τó έργον είναι ή άσφαλέστερα βεβαίωσις του μέλλοντος της 'Απ. Διακονίας, δι' έμέ δέ ή πλέον παρήγορος ένθάρρυνσις. 'Η επιδοκίμασία του έργου όφ' ολοκλήρου της 'Ιεραρχίας, της συγκληθείσης κατά τó θέρος του 1949, ύπήρξε πράγματι σταθμός διά την 'Απ. Διακονίαν. Θερμάς εύχαριστίας έκφράζω και πρός πάντα τά μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου της 'Απ. Διακονίας, τά όποια μέ την πρόθυμον και ειλικρινή συνεργασίαν τά μέγιστα συνέβαλον εις την προαγωγήν του όλου έργου. Θά παρέλειπον καθήκον, εάν δέν ηύχαρίστου από της θέσεως ταύτης τόν άξιότιμον 'Υπουργόν της 'Εθνικής Παιδείας και των Θρησκευμάτων κ. Κ. Τσάτσον, όστις μέ σαφή αντίληψιν του υπό της 'Απ. Διακονίας συντελουμένου έργου διά Νομοθετικών και άλλων μέτρων

ύψιστας υπηρεσίας προσέφεραν εἰς τὴν Ἁπ. Διακονίαν. Χάριτας ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἐν τῇ Γεν. Διευθύνσει τῶν Θρησκευμάτων ὑπηρετοῦντας καὶ ἰδιαίτατα τὸν Προϊστάμενον αὐτῆς Γεν. Διευθυντὴν, ἀγαπητὸν συνάδελφον κ. Ἰ. Καρμίρη καὶ τοὺς φιλάτους κ.κ. Γ. Παπαθεοδώρου καὶ Ἄνδρ. Φυτράκη διὰ τὴν ἐν παντὶ ἀμέριστον ὑποστήριξιν τοῦ ἔργου τῆς Ἁπ. Διακονίας.

Ὅπως ἰδιαίτερος ἐπιθυμῶ νὰ εὐχαριστήσω ἐκ καρδίας πάντας τοὺς συνεργάτας μου ἐν τῇ κεντρικῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἁπ. Διακονίας, οἱ ὅποιοι εὐρὴν ἐξεπλήρωσαν τὸ καθήκον των, καὶ οἱ ὅποιοι πολλάκις ἐβάστασαν μέγαν φόρτον ἐργασίας διὰ τὸ μικρὸν τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν καθ' ἡμέραν ἀναπτυσσομένην ἐργασίαν. Ἰδιαίτερος εὐχαριστῶ τοὺς δύο ἀμέσους συνεργάτας μου, τοὺς Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτας Τιμόθεον Ματθαϊάκη καὶ Βαρνάβαν Τζωρτζάτον ὡς καὶ τὸν προϊστάμενον τῆς λογιστικῆς ὑπηρεσίας κ. Ζ. Κέπετζην δι' ὅσα ὑπὲρ τῆς Ἁπ. Διακονίας ἔπραξαν.

Δὲν δύναμαι καταλήγων νὰ μὴ εὐχαριστήσω πάντας ἐκεῖνους, οἱ ὅποιοι εἴτε προφορικῶς, εἴτε δι' ἐπιστολῶν, εἴτε διὰ τοῦ τύπου μὲ ἐνίσχυσαν εἰς τὸ ἔργον μου.

Εἴθε ὁ Πανάγαθος Θεὸς πλουσιωτέραν νὰ καταστήσῃ τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν κατὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος.

Μετὰ σεβασμοῦ
Β. ΒΕΛΛΑΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Γεν. Διευθυντὴς τῆς Ἁπ. Διακονίας

ΑΙ ΑΠΟΔΟΧΑΙ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ 'Υπουργικὴ Ἀπόφασις

Βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος
'Υπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας
Γεν. Διευθυντεῖς Θρησκευμάτων

'Αριθ. πρωτ. 97.800

'Ἐν Ἀθῆναις τῇ 25/11/1949

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

'Αριθ. 134

«Περὶ κοινοποιήσεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 296089 κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν «περὶ καθορισμοῦ τῶν ἀποδοχῶν τῶν Ἐφημερίων».

Πρὸς τὰ Μητροπολιτικὰ Συμβούλια
τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐπικρατείας

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ κοινοποιήσωμεν ὑμῖν τὴν κατωτέρω κοινὴν ἀπόφασιν τῶν Ὑπουργῶν Θρησκευμάτων καὶ Οἰκονομικῶν, δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 196/16-11-49 (Τεύχος Β') φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως «περὶ καθορισμοῦ τῶν ἀποδοχῶν τῶν Ἐφημερίων».

Ὁ Γεν. Διευθυντὴς Θρησκευμάτων
Ι. ΚΑΡΜΙΡΗΣ

'Αριθ. 296089

«ΠΕΡΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ
ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ»

Οἱ Ὑπουργοὶ Οἰκονομικῶν καὶ Θρησκευμάτων
καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

'Ο ἅγιος Ἰωάννης Δαμασκηνὸς

Κατὰ τὸ λῆγον ἔτος συμπληροῦνται χίλια διακόσια ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐνὸς τῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, περὶ τοῦ ὁποῖου ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης ἴδιον ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ δημοσιεύεται ἄρθρον. Ὁ Δαμασκηνὸς εἶνε ὁ πρῶτος συστηματοποίησας τὴν δογματικὴν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διδασκαλίαν, δι' αὐστηρᾶς ἐπιστημονικῆς μεθόδου ἀποτελέσας αὐτὴν εἰς σύ-

Νόμου 19/1944 «περὶ ἐξουσιοδοτήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅπως προβαίνει εἰς τροποποιήσεις φορολογικῶν συντελεστῶν» ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 270575/1947 ἡμετέραν ἀπόφασιν, ἀποφασίζομεν τὰ κάτωθι:

I. Ὁ βασικὸς μηνιαίος μισθὸς τῶν Ἐφημερίων ὁρίζεται ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1950 ὡς κάτωθι:

- 1) Ἐφημέριοι α' μισθολογικῆς κατηγορίας δρχ. 375000
- 2) Ἐφημέριοι β' μισθολογικῆς κατηγορίας » 360000
- 3) Ἐφημέριοι γ' μισθολογικῆς κατηγορίας » 300000
- 4) Ἐφημέριοι δ' μισθολογικῆς κατηγορίας » 200000

II. Ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω βασικοῦ μισθοῦ παρέχεται ἐπίδομα 30% ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω χρονολογίας.

III. Εἰς τοὺς ὡς ἄνω Ἐφημερίους παρέχεται ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1950 προσαύξεις λόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας ἐπὶ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ, ἥτοι 5% ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δεκαετοῦς ἐφημεριακῆς ὑπηρεσίας, 10% ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 15ετοῦς τοιαύτης, 15% ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 20ετοῦς, 25% ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 25ετοῦς τοιαύτης.

IV. Διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῆς πολυετοῦς ὑπηρεσίας λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἅπανα ἢ διανυθεῖσα μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1949 καὶ ἐφεξῆς διανυομένη ἐφημεριακὴ ὑπηρεσία.

V. Ἐπίσης παρέχεται ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1950 εἰς τοὺς ὡς ἄνω Ἐφημερίους ἐπίδομα οἰκογενειακῶν βαρῶν ὑπὸ τὰς αὐτὰς προϋποθέσεις διὰ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἥτοι 10% ἐπὶ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ διὰ τὸ πρῶτον προστατενόμενον καὶ συντηρούμενον παρ' αὐτῶν μέλος τῆς οἰκογενείας των καὶ ἀνα 5% ἐπὶ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ διὰ τὸ δεύτερον, τρίτον καὶ τέταρτον προστατενόμενον μέλος.

Ὅς μέλη τῆς οἰκογενείας νοοῦνται ἢ σύζυγος καὶ τὰ νόμιμα, νομιμοποίητα ἢ θετὰ τέκνα.

VI. Οἰαδήποτε μεταβολὴ εἰς τὸ μισθολόγιον τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων θέλει ἔχει ἀνάλογον ἐφορομογὴν καὶ ἐπὶ τοῦ μισθοῦ τῶν Ἐφημερίων, ὡς οὗτοι ὁρίζονται διὰ τῆς παρούσης.

VII. Αἱ ἀποδοχαὶ τῶν Ἐφημερίων τῆς Δ' κατηγορίας, ἥτοι ὁ βασικὸς μισθός, ἢ προσαύξεις πολυετοῦς ὑπηρεσίας καὶ τὰ ἐπιδόματα οἰκογενειακῶν βαρῶν καὶ 30%, δὲν δύνανται νὰ ὑπερβῶσι τὸ ποσοῦν τῶν δρχ. 400.000 μηνιαίως.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 16 Νοεμβρίου 1949

Οἱ Ὑπουργοὶ

Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
Δ. ΧΕΑΜΗΣ

Ἐπὶ τῆς Παιδείας
Κ. ΤΣΑΤΣΟΣ

νολον, ἔκτοτε χρησιμεύον ὡς βάσις πάσης μετ' αὐτὸν δογματικῆς διαπραγματεύσεως. Ἄλλ' ἂν ἐφιλοσόφησε μετ' ἐπιστήμης ἐν τῇ εἰς τὸν νοῦν τῶν δογμάτων βαθεῖα εἰσόδῃ καὶ τῇ ἐπὶ τῶν δεδομένων τῆς Ἀγ. Γραφῆς καὶ τῆς Ἱ. Παραδόσεως θεμελιώσει αὐτῶν κατὰ πιστὴν ἔκφρασιν τοῦ πνεύματος τῆς ὀρθοδόξου καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Δαμασκηνὸς ἀνεδείχθη καὶ εἰς τῶν δοκιμοτέρων ὑμνογράφων τῆς Ἐκκλησίας, οὐ μόνον εἰς τὸ τέως ἐπικρατοῦν ἐν τῷ ὑμνολογικῷ κόσμῳ τῆς Ἐκκλησίας χάος ἐπενεγκῶν πρῶτος ἀρμονίαν καὶ τάξιν, ἀλλὰ καὶ δι' ὧν ἡ γλυκεῖα ποιητικὴ του λόγου ἐποίησεν εἰρημῶν, σιχηρῶν, ἀναστασίμων καὶ ἑορτασίμων ἐρμηγεύων κυρίως τὴν ἀπὸ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου πλημμυρίζουσαν τὴν ψυχὴν του χαράν, διότι, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν θρηνηλόγον τῶν Στουδιτῶν ὑμνογραφίαν, χαρμόσουνον δημιουργεῖ εἰς τὰς ψυχὰς διάθεσιν διὰ τοῦ χαριτωμένου ἀλλοῦ του. Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δώδεκα αἰῶνων ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου τούτου τῆς εὐσεβείας διδασκάλου ἢ ὀρθόδοξου Ἐκκλησία γεραίρει ἰδιαζόντως τὴν μνήμην του, τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ (4) ἑορταζομένην.

Ἐπὶ τέλους !

Ἐν ἄλλῃ σελίδι τοῦ ἀνά χειρας φύλλου τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιεύεται ἡ κοινὴ τῶν Ὑπουργῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἀπόφασις περὶ ἀυξήσεως τῶν ἀποδοχῶν τοῦ ἐνοριακοῦ Κλήρου. Χάρις εἰς τὴν ἀκαμπτον τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἐπιμονήν, μηδὲ κατὰ κερδαίαν ἐννοοῦντος νὰ ἀποστῇ τῶν διὰ τοῦ ἐνθρονιστηρίου του λόγου παρασχεθεῖσων προγραμματικῶν ἐπαγγελιῶν του, ἐπικουροῦντος δ' ὅλη ψυχῇ καὶ τοῦ φιλογενεστάτου ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων, κατέστη δυνατὸν νὰ «ἐπιδειχθῇ κατανόησις καὶ δικαιοσύνη» καθ' ἣν ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης ἐξέφρασεν ἀπὸ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ του θρόνου ἐλπίδα, οὕτω δὲ ἐπετεύχθη ὅ,τι ἀπὸ καταβολῆς τοῦ ἐλληνικοῦ Βασιλείου ἐξήτει ἀπαύτως παρὰ τῆς ἐλληνικῆς Πολιτείας ἡ Ἐκκλησία. Ἡ οὕτω παρασχεθεῖσα λύσις εἰς τὸ ἀπρεπέστατα χρονίαν οἰκονομικὸν τοῦ ἐφημεριακοῦ ἡμῶν Κλήρου ζήτημα δὲν εἶνε, βεβαίως, ἡ ὑπὸ τῆς ἀπολύτου δικαιοσύνης ἐπιβαλλομένη ἰδανικὴ. Τὸ γεγονός δμως ἐστὶ ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας ἐτάκη ὁ πάγος τῆς πρὸς αὐτὴν πολιτικῆς ἀδιαφορίας ὅτι ὁ πολιτικὸς τῆς χώρας κόσμος ἐδέχθη ἐπὶ τέλους νὰ τεινῇ εὐήκοον τὸ οὐδ' ὅχι πλέον καὶ μόνον εἰς τὴν φωνὴν τῶν ἀδικουμένων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν σύμφωνον βοήν τοῦ λαοῦ τοῦ ἐλληνικοῦ, ἐκ τῶν σπλάγχων τοῦ ὁποῖου ἐκπορεύεται πρωτοπόρος εἰς πατριωτικὸν πόνον καὶ ἐθνικὰς θυσίας ὁ Ἕλληνας ἱερεὺς τὸ γεγονός, ὅτι πρῶτην ταύτην φορὰν καὶ ἐν μέσῳ τῶν ὁμολογουμένως ἀντιξοοτάτων τοῦ Κράτους οἰκονομικῶν στενοχωριῶν ἡ πολιτικὴ τῆς χώρας παράταξις συνησθάνθη τὸ χρέος νὰ ἐπιδείξῃ τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν πρὸς τὸν ἀείποτε ἐπὶ τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἐθνικὰς ἐπάξεις μετ' αὐτοθυσίας ἀγωνινοῦντα καὶ ἀμυνόμενον τῶν πατρῶν ἐλληνικῶν Κλήρον, — τοῦτο τὸ γεγονός ἀποτελεῖ εὐδαίμονον προηγούμενον, διευκολύνον τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν εἰς τὰς περαιτέρω στοργι-

κὰς αὐτῆς προσπαθείας ὑπὲρ ἐπι μείζονος ἐν τῷ μέλλοντι προαγωγῆς τῆς οἰκονομικῆς τοῦ Κλήρου ἀνακουφίσεως, ὑπὲρ εὐδοχίας δὲ καὶ πάντων τῶν λοιπῶν θεμάτων, ὅσα περιλαμβάνονται εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας καὶ συντείνουν εἰς τὸ ἀγαθὸν τοῦ χριστιανισμοῦ τῆς Ἑλλάδος πληρώματος.

Μόνον σκάνδαλον;

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, παρακληθεὶς ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων νὰ εἴπῃ γνώμην περὶ τοῦ ὑπὸ τῶν ἀνοσιουργῶν μισθάρων κομμουνιστοσυμμοριτῶν ἀποτοληθέντος παιδομαζώματος, ἐχαράκτηρισεν αὐτὸ ὡς «ἐν τῶν σκανδάλων τῆς ἐποχῆς μας». Τόσον μόνον, δι' ἔγκλημα, ἀποτελοῦν τὸ ἀποτροπαιότερον σίγμα δι' ἕνα αἰῶνα, καυχώμενον ἐπὶ τῷ ἀκμαιοτέρῳ τάχα ἔναντι πάντων τῶν αἰῶνων πολιτισμῷ; Τὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων ἐπονειδιστότερον τοῦτο προξικτόπημα, ἐν ᾧ πρὸς τὸν κόσμον διαπραχθέν, ἰσοῦται, λοιπὸν, πρὸς τὰ οἰαδήποτε τῆς ἐποχῆς κοινὰ σκάνδαλα, ὥστε ὁ ΟΗΕ τοσαύτην ἠθικὴν ἀναπηρίαν νὰ ὀφλισκάνῃ ἀποφυγῶν νὰ χαρακτηρῆσιν μετὰ τῆς προσηκούσης δριμύτητος τὸ ἔγκλημα τῆς γενοικονίας καὶ περιορισθεὶς εἰς μίαν χλιαρὰν καὶ ἄστονον διατύπωσιν τῆς κατασχυνοῦσης τὴν ἀνθρωπότητα ἀναισχυντίας τῶν βαρβάρων τῆς ἐποχῆς μας; Ἐπὶ τῷ θλιβερῷ τούτῳ φαινομένῳ ἔγκριτον ἀγγλικὸν φύλλον ἐκφράζει κατὰ πληξίν. Ἄλλ' εἶνε τὸ πρᾶγμα τόσον ὀδυνηρὸν, ὥστε τὸ ἀπλοῦν τῆς καταπλήξεως αἰσθημα νὰ μὴ ἀντιστοιχῇ πρὸς τὸ μέγεθος τῆς τόσον ὁμαδικῆς καὶ ἐπισήμου ἀμβλύτητος.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἐπὶ τῇ κατὰ τὸν ἐνεστῶτα μῆνα συμπληρώσει τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας δογματικοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ προχθεσινῇ αὐτῆς συνεδρίᾳ ἀπεφάσισεν ὅπως, πρὸς πάνδημον πανηγυρικὸν τοῦ γεγονότος ἑορτασμοῦ, τελέσει ἐν σώματι τὴν θείαν ἱεουργίαν, τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ (4), ἡμέρα τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Πατρὸς, δι' εἰδικῶν δὲ λόγου ἐξάρη τὸ γεγονός ὁ ἐκ τῶν συνοδικῶν συνέδρων Σεβ. Μητροπολίτης Χίου κ. Παντελεήμων.

Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευσις.— Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας, ἀνησυχῶν διὰ τὴν μὴ κανονικὴν καὶ ἀποδοτικὴν λειτουργίαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Φροντιστηρίων Βορείου Ἑλλάδος, ἐλλείψει ἱεροσπουδαστῶν, ἐξαπέλυσε τὴν ὑπ' ἀριθ. 95311)14—11—1949 ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας τῆς Βορείου Ἑλλάδος, παρακαλοῦν αὐτούς, ὅπως ἐπισπεύσωσι τὴν ἐκλογὴν καὶ ἀποστολὴν τῶν ὑποψηφίων διὰ τὰς χηρευούσας ἐνορίας Ἱερῶν εἰς τὰς λειτουργοῦντα Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια, παρεκάλει δὲ καὶ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ὅπως ἐξαπολύσῃ ὁμοίαν ἐγκύκλιον. Τοῖνδε αὐτοῖς δὲ ἐν τέλει τῆς ἐγκυκλίου, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ «ἐπιστηθῇ ἡ προσοχὴ καὶ τῶν κατοικῶν τῶν στερομένων Ἐφημερίων ἐνοριῶν, ὅπως ἐγκαίρως ἐξεύρωσι καὶ ἀποστελῶσιν εἰς τὰ Φροντιστήρια πρὸς φοίτησιν προσοντούχους ὑποψηφίους Ἐφημερίους, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι, βάσει τῆς κειμένης νομοθεσίας, ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἡ χειροτονία Ἐφημερίων μὴ κεκτημένων τὰ ὑπὸ τῶν Φροντιστηρίων παρεχόμενα νόμιμα προσόντα». Τὸ Ὑπουργεῖον ἐλπίζει, ὅτι ἐγκαίρως θὰ ἀποσταλῶσιν οἱ ὑποψήφιοι, «ἕνα κατορθωθῇ διὰ τῶν ἀπο-

φοίτων των Φροντιστηρίων να πληρωθώσιν αὐτὸ ἀπὸ καιροῦ παραμένουσαι κεναὶ ἡμέρηαι καὶ θέσεις τῆς Βορείου Ἑλλάδος, αἵτινες, ἐλλείψει ὑποψηφίων ἐχόντων τὰ νόμιμα προσόντα, θὰ ἐξακολουθήσωσιν ἀσφαλῶς παραμένουσαι κεναὶ πρὸς μεγίστην θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικὴν ζημίαν τῶν ἐπιστρεφόντων εἰς τὰς ἐστίας τῶν ἀνταρτοπληκτῶν».

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς παρελθούσης Τετάρτης (23) προβάσα εἰς τὴν πληρῶσιν τῆς διὰ τῆς εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀμερικῆς προαγωγῆς τοῦ Μητροπολίτου Κορινθίας Σεβ. κ. Μιχαήλ κενωθεῖσης Μητροπόλεως Κορινθίας, ἐξέλεξε διὰ ψήφων κανονικῶν, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 67 / 1943 νόμου περὶ Καταστατικῶν Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Μητροπολίτην Κορινθίας τὸν ἄχρι τοῦδε Σεβ. Μητροπολίτην Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Προκόπιον. Μετὰ τὴν ἐκλογὴν ἡ Ἱ. Σύνοδος κατελθοῦσα εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου ἐτέλεσε κατὰ τὴν καθιερωμένην τάξιν τὸ μέγα Μήνυμα τοῦ νέου Μητροπολίτου Κορινθίας.

Ἀποστολικὴ Διακονία.— Προσκλήσει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Θεοκλήτου μετέβησαν εἰς Πάτρας περὶ τὰ μέσα τοῦ λήξαντος μηνὸς ὁ Γεν. Διευθυντὴς τῆς Ἀποστ. Διακονίας κ. Β. Βέλλας, ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς τῆς Ἀποστ. Διακονίας Ἀρχιμ. Βαρνάβας Τζωρτζάτος, καὶ ὁ ἐκ Πατρῶν καταγόμενος Ἐκπαιδευτικὸς Σύμβουλος κ. Ἄνδρ. Παπαγεωργακόπουλος, ἵνα μελετήσωσιν τὴν δυνατότητα ἰδρύσεως Κολλεγίου Ἀρρέων ἐν Πάτραις ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἀποστ. Διακονίας. Μετὰ σύσκεψιν μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου, τοῦ Νομάρχου καὶ τοῦ Δημάρχου, ἀπεφασίσθη κατ' ἀρχὴν ἡ ἴδρυσις Κολλεγίου ἐν περιοχῇ, παραχωρηθεῖσῃ προθύμως ὑπὸ τῆς Ἱ. Μονῆς Γηροκομείου. Ἐπιτροπὴ δὲ ἀποτελεσθησομένη ἐκ τῶν Νομάρχου, Δημάρχου καὶ ἄλλων προσώπων ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Πατρῶν θέλει ἐπιβλέπει καὶ προωθήσει τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου.

Ἀπὸ τῆς 1ης Δεβρίου ἡ Ἀποστ. Διακονία θέλει ἐγκαινιάσει δύο νέας ἐκπομπὰς ἀπὸ τοῦ Β' Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῶν ἐνόπλων Δυνάμεων.

Ὡσαύτως ἡ Ἀποστ. Διακονία ἀπὸ 1ης Δεβρίου ἀνέλαβε νὰ διδῇ ἐκάστην πρωτῶν σὺντομον βιογραφικὸν σημεῖωμα περὶ τοῦ ἁγίου τῆς ἡμέρας μετὰ σχετικῆς προσευχῆς, ἀπὸ τοῦ δευτέρου σταθμοῦ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων.

ὑπὸ τῆς Ἀποστ. Διακονίας ἐξεδόθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχος τῆς «Βιβλιοθήκης διὰ παιδιὰ καὶ νέους» ὑπὸ τὸν τίτλον: Henry van Dyke, Ἡ Ἱστορία τοῦ τετάρτου Μάγου (Μετάφρασις Εἰρήνης Α. Ἀλιβιζάτου).

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τῆ 16 λήξαντος μηνὸς ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα Φρειδερίκη ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τὴν Α. Μ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τοὺς Ἀνακτόρους Ἀθηνῶν.

— ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐγένετο αὐθημερὸν σύσκεψις διὰ τὸ ἡμερησιακὸν ζήτημα συμμασσόντων τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Τσάτσου καὶ τοῦ κ. Ἐξαρχάκη Γεν. Διευθυντοῦ τοῦ Γεν. Λογιστηρίου.

— ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐγένοντο ἀλλεπάλληλοι (17, 18, 21, 22) συσκέψεις διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Τούτων μετέσχον οἱ Σεβ. Μητροπολίται Λαρίσης καὶ Κορινθίας, οἱ Ὑπουργοὶ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Κ. Τσάτσος καὶ Γεωργίας κ. Χ. Γουλῶπουλος καὶ ὁ καθηγ. κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτος.

— Διὰ τὸ αὐτὸ ζήτημα συνεκλήθη ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ (24) ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Μ. ἑκτακτος συνεδρία τῆς συμμετοχῆς ἀπάντων τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τῶν παρεπιδημούντων ἐν Ἀθήναις Ἀρχιερέων. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνεδρίας ἡ Α. Μ. προσκλήθει μετέσχε συνεδρίας τοῦ Συντονιστικοῦ Συμβουλίου, ὁπότε καὶ εὔρεθη ἱκανοποιητικὴ λύσις τοῦ προβλήματος τῆς Ἐκκλησ. περιουσίας.

— Τῆ 19η λήξαντος μηνὸς τὴν Α. Μ. ἐπισκέφθη ὁ παρεπιδημῶν Ἄγγλος Σεβ. Ἐπίσκοπος Γιβραλτάρ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτου. Ἐπίσης τὴν Α. Μ. ἐπισκέφθη (26) ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρμενίων Σεβ. Καραμούντ Ματζλεμιάν συνοδευόμενος ὑπὸ μελῶν τῆς Ἀρμενικῆς Κοινότητος Ἀθηνῶν.

— Τῆ 20 παρελθόντος μηνὸς, Κυριακῇ, ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Σεβ. συνοδικῶν Μητροπολιτῶν Λαρίσης κ. Δωροθέου καὶ Μαντινείας κ. Προκοπίου ἐπὶ τῇ 9ῃ ἐπετείῳ τῶν νικῶν Βορείου Ἡπείρου καὶ τῇ καταλήψει τῆς Κορυτσῆς, ἐτέλεσεν ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ ἱερουργίαν ὑπὲρ τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων ἐν τῇ ἀλυτρώτῳ ἐκείνῃ χώρᾳ ἀξιωματικῶν, ὀπλιτῶν καὶ πολιτῶν, ὡς καὶ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἑναγχοῦ ἐν ΚΠόλει τελευτήσαντος ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ρόδου Τιμοθέου.

— Κατὰ τὸ λήξαν δεκαπενθήμερον ἐπισκέφθησαν τὴν Α. Μ. ὁ κ. Στυλ. Γονατῆς, αἱ κ.κ. Λίνα Τσαλδάρη καὶ Ἑλένη Βλάχου καὶ οἱ κ.κ. Δοξιάδης τῆς ΥΣΕΣΑ, Νικολίτσας Πρόεδρος ΠΙΚΠΑ, ὁ Μέγας Τελετάρχης τῆς Αὐλῆς κ. Λεβίδης καὶ οἱ Βουλευταὶ καὶ Ὑπουργοὶ κ.κ. Ἀβέρωφ, Παπαθανάσης, Σφαῆλος, Ζαλοκώστας καὶ Παπαρρηγόπουλος.

— Ἡ Α. Μ. ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τῇ 24 τὸν ἐξ Ἀργεντινῆς ὁμογενῆ κ. Καρούλιαν μετὰ τοῦ υἱοῦ του, τῇ δὲ 26 τὸν ἐκ Κων/πόλεως ὁμογενῆ κ. Μάνθον.

— Τῇ 25 ἐπισκέφθη τὴν Α. Μ. ὁ κ. Πάντας, Δήμαρχος Βηθλεέμ, ἀπεσταλμένος τοῦ βασιλέως τῆς Ἰορδανίας Ἀβδουλλάχ, ὡς καὶ ἡ κ. Χέντμεργκ τοῦ Σουηδικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

— Αὐθημερὸν ἡ Α. Μ. ἐδέχθη εἰς ἐπίσκεψιν τὸν κ. Ὀλάντερ, ἐκπρόσωπον τῶν Προτεστ. Ἐκκλησιῶν τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς, συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Μιχαηλίδου — Νουάρου, ὡς καὶ τὸν ἐξ Ἀμερικῆς ἀντιπρόσωπον τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἀδελφῶν, συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ καθηγ. κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτου.

— Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ (28) ἡ Α. Μ. ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τῶν Ἀνακτόρων τῶν Ἀθηνῶν ἠλόγησε τοὺς γάμους τῆς Α. Β. Υ. τῆς πριγκίπισσης Εὐγενίας μετὰ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ πριγκίπου Raimondo della Torre e Tasso.

— Τῇ προχθὲς Τρίτῃ καὶ ὥρα 10 π.μ. ἡ Α. Μ. κατήλθεν εἰς Πειραιᾶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀφίξεως τοῦ 100οῦ φορτίου εἰδῶν τοῦ τμήματος Παιδικῆς Περιθάλψεως τοῦ Ο. Η. Ε. Ἡ Α. Μ. ἐτέλεσε μικρὰν δέησιν καὶ ἠχοχάριστησε τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Ο. Η. Ε. κ. Ἐντουαρτ διὰ τὴν μέριμναν τοῦ ὀργανισμοῦ ὑπὲρ τῆς πασχούσης ἐλληνικῆς νεότητος, «τῆς χρυσῆς ταύτης ἐλπίδος διὰ τὸ μέλλον τοῦ Γένους μας» ὅπως ἐπὶ λέξει εἶπεν ὁ Μακαριώτατος. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἡ Α. Μ. ὠμίλησε δριμύτατα καὶ διὰ τὸ παιδομάζωμα, ὅπερ ἐχαρκτήρισεν ὡς «τερατώδες ἀνοσιούργημα».

— Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ (28) ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν παραδόσεων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἐγένετο ἡ ἐτήσιος ἐπίσημος ὑποδοχὴ τῶν πρωτοετῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας, παρόντων τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Σεβ. Μητροπολίτου Χίου κ. Παντελεήμονος καὶ τῶν Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς. Τὰ τῆς τελετῆς, δι' ἔλλειψιν χώρου, θὰ δημοσιευθῶσιν ἐν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ τῆς Ἐκκλησίας.

— ὑπὸ τῆς Πρωτοσυγκελλιαστῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐπεβλήθη 20ήμερος ποινὴ ἀργίας εἰς τοὺς ἡμερησίους Ἁγ. Ἀσωμάτων Θησείου δι' ἀσυγγνωστον ἀδιαφορίαν ἐπιδειχθεῖσαν κατὰ τὸν ἔρανον τοῦ «δέματος ἐπαναπατρισμοῦ».

Ε Π Α Ρ Χ Ι Α Ι

Μητρόπολις Μυτιλήνης.

Ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐκ Μυτιλήνης ὅτι ἡ τῇ 16ῃ τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου συμπεσοῦσα «Κυριακὴ τοῦ Σπορέως» ἐπανηγουρίσθη αὐτόθι, κατὰ τὰ ἀπὸ τινος καθιερωθέντα ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, ὡς ἡ ἡμέρα τῆς

επισήμου ενάρξεως του έργου της χριστιανικής διαφωτίσεως δια τὸ νέον ἐκκλησι. ἔτος 1949-1950. Κατ' αὐτὴν ἐκήρυξε τὴν ἐναρξιν τῆς περιόδου ἐκ μέρους τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου ὁ Πρωτοσυγκελλεῦων αἰδεσ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Ἐμμαν. Γ. Μυτιληναῖος ὁμίλησας ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ, ἄλλοι δ' ἱεροκήρυκες ὁμίλησαν ἐν τοῖς λοιποῖς ναοῖς τῆς πόλεως καὶ τῶν περιφερειακῶν κέντρων τῆς Μητροπόλεως. Εἶτα ὁ Σ. Μητροπολίτης παρέστη εἰς τὴν ἐναρξιν τῶν διαλέξεων τῆς «Χριστιανικῆς Νεολαίας» καθ' ἣν ὁμίλησεν ὁ αἰδεσ. κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναῖος ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ Θρησκεία τῆς Νεότητος». Αὐθημερόν, 4 μ.μ. ἐωρτάσθη ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ Ἁγ. Θεοράποντος ἡ ἐναρξὶς τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἀκολουθῶν δὲ ἡ Α. Σ. ἐτέλεσεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Ἀγιασμὸν ὑπὲρ τοῦ ἔργου τῆς Ἀδελφότητος «Ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος» ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς νέας σειρᾶς τῶν ἐσπερινῶν αὐτῆς ὁμιλιῶν, τῶν ὁποίων τακτικὸς ὁμιλητὴς θὰ εἶναι καὶ διὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁ θεολόγος καθηγητὴς κ. Δημήτριος Λινός. Κατ' ἀφορμὴν τῆς εὐκαιρίας ταύτης ὁμίλησεν ἐπικαίρως ἡ Α. Σ.

—Τῇ 23 τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου ἐτελέσθη ἐν τῷ ἱ. ναῷ τοῦ ἁγίου Θεοράποντος ἡ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀποστόλου τοῦτου ἀρχαιοτάτη θεία λειτουργία ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου συμπαραστατουμένου ὑπὸ πολυπληθοῦς ἱερατείου.

Κατ' αὐτὴν ἡ Α. Σ. ἐχειροτόνησεν εἰς πρεσβύτερον τὸν ἱερολόγ. Διάκονον Χρυσόστομον Γαλούρη, ὃν ἀκολουθῶς ἐχειροθέτησεν εἰς Πρωτοσύγκελλον.

—Ἐπίσης ἡ Α. Σ. ἐχειροθέτησεν εἰς Κατηχητὴν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως τὸν ἀποχωροῦντα αἰδεσ. Πρωτοπρεσβύτερον κ. Ἐμμαν. Γ. Μυτιληναῖον, ἐπιθυμῶν, ὡς εἶπε, καὶ ἐκδηλώσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀρχιερατικὴν αὐτοῦ εὐφρασκείαν διὰ τὴν 14ετὴ αὐτόθι εὐδόκιμον καὶ καρποφόρον διακονίαν του καὶ νὰ συνδέσῃ τοῦτον ἀρχήκτως καὶ διὰ τὸ μέλλον πρὸς τὴν Ἱ. Μητροπόλιν Μυτιλήνης.

Μητρόπολις Λήμνου

Τὴν Α. Σ. τὸν Μητροπολίτην Λήμνου ἀφικόμενον τῇ 7 παρ. μηνὸς εἰς Κάστρον Λήμνου ὑπεδέχθη ἀνελθοῦσα ἐπὶ τοῦ πλοίου Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ αἰδεσ. Βασ. Δεμερτζή, Ἐπαρχου, Διοικητοῦ Χωροφυλακῆς, Προέδρου τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου, Λιμεναρχου καὶ ἄλλων, ἧτις καὶ ὑχίθη τὸ «ὡ: εὐ παρέστη», ἀποβιβασθέντα δ' εἰς τὴν ταπητόστρωτον προκυμαίαν ὑπεδέχθησαν μετ' ἐνδείξεων πολλῆς εὐλαβείας ὁ ἱερὸς κληρὸς καὶ ἅπαναι αἱ πολιτικά, στρατιωτικά καὶ ἄλλαι ἀρχαὶ τῆς νήσου. Ὁ ἀρχιερατ. Ἐπιτροπος αἰδεσ. Ἀδινάσιος Βαλάσογλου καὶ ὁ Δήμαρχος Κάστρου εἰς προσφωνήσεις αὐτῶν ἐξέφρασαν τὴν χαρὰν τοῦ ποιμνίου ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ πνευματικοῦ αὐτῶν ποιμενάρχου, παρ' οὗ ὁ εὐσεβὴς Λημνιακὸς λαὸς προσδοκᾷ τὴν ἐπιλυσιν τῶν διαφόρων ζητημάτων τῆς ἐπαρχίας. Ὁ Σεβασμιώτατος ἀπαντήσας ἐξέφρασεν εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ ἐκδηλώσει τῶν πρὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ αἰσθημάτων ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως. Εἶτα προπορευομένου τοῦ Κλήρου καὶ ἀκολουθοῦντος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως ἡ Α. Σ. κατηρθύνηθη πρὸς τὸν ἀπύθοντα εὐσεβοῦς λαοῦ μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐνθα ἐγένετο ἡ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεως.

Μετὰ κατάλληλον προσφωνήσιν τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Ἡλ. Παπαδοπούλου, ἡ Α. Σ. ἐν τῷ ἐνθρονιστηρῷ αὐτοῦ λόγῳ, ἀφοῦ ἐξέφρασε τὰς θερμὰς αὐτοῦ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Κύριον ὅτι «θεράποντα ἡμᾶς εἰς διακονίαν τοῦ θείου Αὐτοῦ θελήματος ὤρισεν» διὰ βουλῆς καὶ ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐμνήσθη δ' εὐφύμῳς τοῦ προκατόχου αὐτοῦ ἀειμνήστου Στεφάνου, διέγραψεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὸ πρόγραμμα τῆς νέας αὐτοῦ διακονίας. Ἡ Α. Σ. διαβεβαίωσε ὅτι θέλει χωρήσει σαθεῶς τῷ βήματι πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος, ἔχων ὡς γνώμονα τῆς ποιμαντορικῆς αὐτοῦ ζωῆς τὴν διακονίαν τῶν ἀληθείας, τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀγάπης καὶ τὴν θεραπείαν τῆς ἀρετῆς, τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης, συγκαίρων, συμπάσχων καὶ συμμοχθῶν μετὰ τοῦ διαπεπιστευμένου αὐτῷ ποιμνίου, πάντοτε ἐπι-

ζων ἐπὶ τὴν ἀνωθεν ἀντίληψιν καὶ τὴν ἐν ἀρετῇ καὶ ἀγάπῃ συνεργασίαν κλήρου καὶ λαοῦ». Ἐπεκαλέσθη εἰς εὐδόξωσιν τῆς ἀποστολῆς του τὰς εὐχὰς τῶν ἐν Λήμνῳ ἔκκαλοι ἀρχιερατευσάντων «καὶ ἰδιαίτατα τὴν συμπαραστάσιν τοῦ τε ἐκ ταύτης προελθόντος καὶ ἤδη εὐκλεῶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διαποιμαίνοντος τὴν Θεσσαλονικέων Ἐκκλησίαν γεραοῦ προκατόχου ἡμῶν κυρίου Γενναδίου, καὶ τοῦ Σεβ. Μυτιλήνης Κυρίου Ἰακώβου, σεβιστοῦ καὶ διαπρεποῦς Ἱεράρχου, ἀχρη τοῦδε Τοποτηρητοῦ ταύτης, πολλὰ ἐργασθέντος ὑπὲρ αὐτῆς». Ἐν τέλει ἡ Α. Σ. πρόετρεψε πάντας νὰ στρέψωσι τὸν νοῦν πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγωνιζομένους καὶ νὰ εὐχηθῶσιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ὑπὲρ αὐτῆς θυσιασθέντων.

Μετὰ τὴν τελετὴν ἡ Α. Σ. ἐδέχθη ἐν τῷ μητροπολιτικῷ μεγάρῳ τὰ συγχαρητήρια τῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος.

Τῇ ἐπιούσῃ, ἑορτῇ τῶν Ταξιαρχῶν, τελέσας τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐν πολυπληθεστάτῳ ἐκκλησιασματι, ἀνέγνω μετ' αὐτὴν τρισάγιον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ προκατόχου αὐτοῦ Μητροπολίτου Στεφάνου, ἐφέξις δὲ προεδρεύσας τῶν Ἀδελφάτων τῆς πόλεως, καταρτίσας Ἐπιτροπὰς ἐξάνου ὑπὲρ τῶν ἐναναπατριζομένων καὶ συγκαλέσας τὸ Ἀ' Ἱερατικὸν συνέδριον πρὸς καθοδήγησιν τοῦ Κλήρου εἰς τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ ἀποστολὴν, προσέβη εἰς τὴν ἵδρυσιν Κατηχητικῶν σχολείων ἐν τε τῷ Κάστρῳ καὶ τοῖς χωρίοις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΠΟΛΕΩΣ

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς.—Ὁ φιλολογικὸς Σύλλογος Παρνασσός, πρὸς τιμὴν τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν ἀπερχομένου εἰς τὴν ἐν Νέα Ὑόρκῃ ἔδραν του Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς τῆς Μητροπολίτου Κορινθίας κ. Μιχαὴλ διαργάνωσε τῇ παρελθούσῃ Πέμπτῃ (24) ἐν τῇ αἰθούσῃ του ἀποχαιρετιστήριον τελετὴν, καθ' ἣν παρέστησαν ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σπυρίδων, πολλοὶ ἱεράρχαι, ὑπουργοί, ἀκαδημαϊκοί, πανεπιστημιακοὶ καθηγηταί, πολιτευταί, καὶ πλῆθος πολὺ τιμώντες τὸν ἀπερχόμενον ἱεράρχην.

Ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Κ. Τσάτσος, πρῶτος προσφωνήσας τὸν τιμώμενον ἱεράρχην, ἐξέφρασε τὴν βαθεῖαν ἱκανοποίησιν πάντων ἐπὶ τῇ ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐκλογῇ τῆς Α. Σ. εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀμερικῆς, παρὰ τὴν ἣν τὸ Κορινθιακὸν του ποιμνιον καὶ εὐρύτερα λαοῦ στρώματα θὰ αἰσθανθῶσι λύπην ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στερεῖται «ἐνὸς πρωτεργάτου καὶ ἐμψυχωτοῦ, ὁ ὁποῖος καὶ ἐδῶ θὰ ἠδύνατο πολλὰς νὰ προσφέρῃ ὑπηρεσίας». Ἄλλ' αἰ ἐν Ἀμερικῇ ἀνάγκαι—ἐπήγαγεν ὁ κ. Ὑπουργὸς—εἶναι τόσον μεγάλα, καὶ τὸς ἡμένα τὸ θέμα τῆς ἐξευρέσεως τοῦ ἀξίου πρωθιεράρχου διὰ τὸν ἀπόδημον ἑλληνισμόν τοῦ Νέου Κόσμου, ὥστε ὅλοι οἱ δισταγμοὶ ὀφείλουν νὰ παραμερισθῶν, ὅλοι αἱ θυσίαι ὀφείλουν νὰ προσφερθῶν διὰ νὰ σταλῇ εἰς τὸν ἐθνικὸν ἱεραρχικὸν θῶκον τῆς Ἀμερικῆς ὁ ἀξίος ἐκπρόσωπος τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑθνους. Ἀφοῦ δ' ὁ κ. Ὑπουργὸς προσέβη εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἐξήγηε τὰ φέροντα αὐτὸν πλησιέστερον πρὸς τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα στοιχεῖα τῆς θρησκείας, τῆς γλώσσης καὶ τῶν παραδόσεων, ἐδήλωσεν ὅτι τῆς πνευματικῆς ταύτης ζωῆς τεταγμένη κορυφὴ τυγχάνει ὁ πρωθιεράρχης του, περὶ ὃν πρέπει νὰ συσπειροῦνται οἱ ἑλληνοαμερικανοὶ, διὰ νὰ σώσουν τοὺς μετὰ τῆς ἑλληνικῆς τῶν πατριδῶν πνευματικούς δεσμούς. Ἀφοῦ δὲ κατόπιν ἐξήγηε τὴν σημασίαν καὶ τὴν δυσχέρειαν τοῦ ἔργου τῆς ἀνυψώσεως τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς, διὰ τὸ ὁποῖον ἀπαιτοῦνται κυρίως ἱερεῖς καὶ ἐκπαιδευτικοί, ἐξήγησε τὴν προσῆθον καὶ ἐπιτυχίαν του ἀπὸ τὴν πείραν, τὴν γενναϊότητα καὶ τὴν δι' ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ τὸ Ἑθνος ἀγάπην τοῦ ἐπαμνησθέντος τὰς βαρυτάτας εὐθύνας νέου Ἀρχιεπισκόπου, ἐπιπροσθέσας ὅτι «ἡ μικρὰ καὶ πτωχὴ Μητέρα του ὑπόσχεται ὅτι θὰ τὸν παρακολουθῆσῃ με σιτοργὴν

εις τὰς προσπάθειάς του καὶ ὅτι θὰ τὸν βοηθήσῃ ὅχι μόνον λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἔργοις».

Προσεφώνησαν ἀκολούθως τὸν τιμώμενον Ἱεράρχην ὁ Πρόεδρος τοῦ «Παρνασσου» κ. Καραβίας, ὁ Ἀντιπρόεδρος στρατηγὸς κ. Ι. Πετρίδης καὶ ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Ν. Ἐξαρχόπουλος, ἐπιστήσας κυρίως τὴν προσοχὴν εἰς τὴν διοργάνωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν τέκνων τοῦ ἐν Ἀμερικῇ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ. Τὰς προσφωνήσεις κατέκλεισεν ὁμιλία τοῦ τέως Προέδρου τῆς ΑΧΕΠΑ κ. Φίλη, ζωνρῶς παραστήσαντος τὴν εἰς τὰς πατρώας παραδόσεις ἀφοσίωσιν τοῦ ἀμερικανικοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ ἐξάραντος τὰς ἀρετάς τοῦ νέου αὐτοῦ Πρωθιεράρχου.

Ἡ Α. Σ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα, ἀφοῦ ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ πρὸς τοὺς λαλήσαντας, ἐδήλωσεν ὅτι, ἔχων ἐπίγνωσιν τῶν δυσχερειῶν τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀποστολῆς, πολλὴν τὴν εἰς τοῦτο ἀρύεται ἐνίσχυσιν ἀπὸ τῶν περιλάμπρων προσφάτων νικῶν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἀρετῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ ὅτι πιστεύει ὅτι ὁ ἐν Ἀμερικῇ ἀπόδηδος ἑλληνισμὸς θὰ αἰσθανθῆ τῶρα ἐντονώτερον τὸ πρὸς τὴν καθημαγμένην πατρίδα καθήκον του.

Ἡ τελετὴ, ἀρξαμένη διὰ προσευχῆς, ἔληξε διὰ τοῦ Ἐθνικοῦ Ὕμνου. Ἐψάλεν ἡ χορωδία Μακρονήσου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἐξ ἀφορμῆς τηλεγραφικοῦ ἐρωτήματος τοῦ ἐν Νέᾳ Ὠρκῆ Προξένου τοῦ Λιβάνου περὶ τοῦ προτιμητέου διὰ τοὺς Ἀγίους τόπους πολιτικοῦ καθεστώτος, ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἀπαντῶν αὐτῷ ἐγνωμάτευσεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὡς ἀκολουθῶς: «Ἐπιδοκιμάζομεν τὴν Διεθνοποίησιν τῶν Ἱεροσολύμων ὁμοῦ μεθ' ὅλων τῶν Ἁγίων Τόπων, ἀνευ οἰασδῆποτε συμμετοχῆς Ἰσραηλιτικοῦ ἢ ἄλλου γείτονος Κράτους οἰουδῆποτε. Ἀποκλειστέον καὶ Βατικανόν. Καλὸν διαιερεθῆ Παλαιστίνην ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον εἰς τρεῖς Ἰσου ἐδάφους ζώνας ἀνεξαρτήτους ἀλλήλων. Ἦτοι, ζώνη θαλάσσης εἰς Ἰσραηλιτικὸν Κράτος, ζώνη μεσαία Διεθνῆς Κράτους καὶ ζώνη Ἀνατολικῆ Ἀραβικὸν Κράτος. Κυβερνῆται καὶ Δημόσιοι ὑπάλληλοι Διεθνὸς Μεσαίου Κράτους προτιμητέοι μόνον ἰθαγενεῖς, Μουσουλμᾶνοι ἢ Χριστιανοί. Ἐξασφαλιστέον ὡσαύτως Ἐλευθέραν Ζώνην εἰσόδου καὶ ἐξόδου προσκυνητῶν καὶ ἄλλων εἰς Μεσόγειον. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς κατὰ μέρος ἐκκλησίας, αὐταὶ δέον νὰ τηρήσωσι τὸ ΣΤΑΤΟΥΣ ΚΒΟ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπικυριαρχίαν των ἐπὶ τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων».

—Ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τοῦ κατ' αὐτὰς ληφθέντος φύλλου τοῦ «Πανταίνου» (ἀριθ. 32) τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας δημοσιεύεται τὸ ἀκόλουθον Ἀνακοινωθέν: «Σεπτῇ ἐντολῇ τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου ἀνακοινούται:

Κατόπιν συναντήσεως τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. κ. Χριστοφόρου, μετὰ τοῦ ἀρτι ἐκ ΚΠόλεως ἀφιχθέντος Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς κ. Μιχαήλ, γενομένης σήμερον, 9 Νοεμβρίου 1949, ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἀλεξανδρείας, καὶ κανονικῆς συζητήσεως γενομένης ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Ἀθηναγόρα ἐκ μέρους τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. κ. Χριστοφόρου, ἐθεωρήθη λήξασα ἡ διαφορά μεταξύ τῶν δύο Πατριαρχῶν καὶ ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης κ. κ. Χριστοφόρος θὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν Εἰρηνικὴν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Ἀθηναγόρα, ἵνα οὕτω ἐπέλθῃ ἡ ἀρσις τῶν παρεμφερειῶν λυπηρῶν παρεξηγήσεων. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 9 Νοεμβρίου 1949».

Ἄμα τῇ ἐπιτευχθείσῃ λύσει τοῦ ζητήματος τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὑπὸ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν, ἐπιτίθῃ τὸ κάτωθι τηλεγραφήμα: πρὸς τὴν Α.Θ. Παναγιώτητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

Διὰ εὐχαριστίας πληροφοροῦμεν, ὅτι ἀγνωρίζομεν τὴν

Ἐπιτιμήσαν Παναγιώτητα Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κανονικὸν καὶ νόμιμον. Ἀσπαζόμεθα τὴν Ἐπιτιμήσαν Παναγιώτητα ἀδελφικῶς καὶ δοξάζομεν ἐπὶ τούτῳ τὸν Κύριον ἡμῶν.

† ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας

Εἶτα παρατίθεται ἡ εἰρηνικὴ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πρὸς τὴν Α.Θ.Μ. τὸν Πάπαν καὶ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἀλληπάλληλα τηλεγραφήματα ἐξ Ἀμμάν τῆς Ὑπεριορδανίας πρὸ ἑβδομάδος ἀνήγγειλαν ὅτι πυρκαϊὰ ἐκραγεῖσα τῇ 23 λήξαντος μηνὸς ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως τῶν Ἱεροσολύμων ἀπέτέφρωσε τὸν κεντρικὸν ἄνω τοῦ ἱεροῦ κουβουκλίου τοῦ πανσέπτου Παναγίου Τάφου τροῦλλον. Τοῦ ναοῦ εὐρισκομένου εἰς τὸ ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατεχόμενον τμήμα τῆς ἁγίας πόλεως, ὁ βασιλεὺς τῆς Ὑπεριορδανίας Ἀπτούλλαχ προσδραμῶν ἐπεθεώρησε τὸν ναόν. Αἱ πυροβεστικαὶ ὑπηρεσίαι κατέστειλαν τὸ πῦρ, οὕτως ὥστε, πλην τοῦ θόλου, οὐδεμία ἄλλη ζημία ἐπῆλθεν, εἴτε εἰς τὸ ἱερόν κουβούκλιον, εἴτε ἀλλαχοῦ τοῦ ναοῦ. Πολλοὶ μοναχοὶ βοηθοῦντες τοὺς πυρσβέστας ὑπέστησαν ἐγκαύματα.

—Ἡ Εἰδικὴ Πολιτικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τοῦ ΟΗΕ ἐπελήφθη κατ' αὐτὰς τοῦ ζητήματος τῶν Ἁγίων Τόπων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προτάσεων τοῦ ἐν λόγῳ Ὄργανισμοῦ, προβλεπουσῶν τὴν διεθνοποίησιν αὐτῶν πρὸς μείζονα ἐξασφάλισίν των. Ἐπειδὴ, κατὰ τὰς ἐκ Νέας Ὠρκῆς προσφάτους εἰδήσεις, τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραὴλ ἔδειξε τάσεις μὴ συμμορφώσεως πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ ΟΗΕ, ὁ ἐν αὐτῷ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος κ. Δενδραμῆς, ὑπεθυμίζων τὰ κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1948 ἀποφασισθέντα, δι' ὧν καθορίζεται ὅτι αἱ διὰ τοὺς Ἁγίους Τόπους ἀποφασισθόμεναι διατάξεις δέον νὰ βασίζωνται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅτι οἱ ναοὶ θὰ διατελοῦν ὑπὸ τὴν οὐσιαστικὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ΟΗΕ, τῆς περιοχῆς τῶν Ἱεροσολύμων ἀπολαμβανούσης εἰδικῆς μεταχειρίσεως, διακρινομένης τῆς τῶν λοιπῶν τῆς Παλαιστίνης περιοχῶν ὑπὸ τὸν ἀποτελεσματικὸν πάντοτε ἔλεγχον τοῦ ΟΗΕ, ἐζήτησε νομικὴν καὶ πραγματικὴν κατοχύρωσιν τῆς προερχοῦσης θέσεως τοῦ ἐν τοῖς Ἁγίοις Τόποις ἑλληνικοῦ Ὄρθοδόξου Πατριαρχείου.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΥΠΡΟΥ

Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐθναρχίας Κύπρου, γενομένη δεκτὴ ὑπὸ τῆς Α.Μ. τῆς Βασιλείσεως, ἐπέδωκεν εἰς Αὐτὴν δῶρον τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Μακαρίου, στολὴν Κυπρίας γυναικός, οὕσαν ἐν χρήσει κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Κύπρου. Ἐν τῇ συνοδευοῦσῃ τὴν στολὴν ἐπιστολῇ ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος διεδήλωσε τὸν θαυμασμόν μεθ' οὗ ὁ ἑλληνικὸς Κυπριακὸς λαὸς παρακολουθεῖ τὴν ἐθνικωτάτην καὶ κοινωφελεστάτην δρᾶσιν τῆς Α. Μεγαλειότητος, ἣν περιβάλλει δι' ἀπεριόριστον ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ, ἐπαναλαμβάνει δ' ἄμα «τὴν διακαῆ εὐχὴν τῆς ἑλληνικωτάτης Κύπρου, ὅπως, τῇ πανσθενεῖ θεῖᾳ βοηθείᾳ, τὸ ταχύτερον τεθῆ ὑπὸ τὸ ἐνδοξόν ἑλληνικὸν σκήπτρον, πληρουμένου οὕτω τοῦ ἀκοιμήτου αὐτῆς πόθου καὶ ἐγκαινιολογούμενης δι' αὐτὴν νέας ἱστορικῆς περιόδου, περιόδου ἀκμῆς καὶ εὐημερίας».

—Κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἱ. Συνόδου ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ ἐπιόντος ἔτους θὰ ἀρχίσῃ ἡ λειτουργία τῆς ἐν Λευκωσίᾳ νεοσυστάτου Ἱερατ. Σχολῆς.

—Ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς ἐν Κύπρῳ Ἐκκλησίας δι' Ἐγκυκλίου πρὸς τὸν κυπριακὸν λαόν προέτρεψεν αὐτόν, ὅπως ἐλθῇ ἐπίκουρος εἰς τὸν ἐπαναπατρισμόν καὶ τὴν ἀνακομφίωσιν τῶν συμμοριοπλήκτων πληθυσμῶν Ἑλλάδος. «Θὰ ὑστερήσωμεν εἰς τοῦτο—λέγεται σὺν ἄλλοις ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ— ἡμεῖς οἱ Κύπριοι, οἱ ὅποιοι ἕνα ἀκοιμητὸν ἔχομεν πόθον, νὰ ἐνωθῶμεν μετ' οὗς ἐλευθέρους ἀδελφοὺς μας καὶ νὰ συμμερισθῶμεν τὴν τύχην των, οἰαδῆποτε καὶ ἂν εἶνε αὕτη; θὰ ὑπολειφθῆ εἰς τοῦτο ἡ ἐλ-

ληνικωτάτη Κύπρος, ή όποια μέχρι τούδε εις πάσαν τής πατρίδος ανάγκην αυθόρμητος έσπευσε να συνδράμη γενναίως, να βοηθήση, να ανακουφίση; Υπερήφανος έρχεται εις τὰ δῶτά μας έξ δλων τῶν στομάτων ή απάντησις: αδύνατον. Όχι μόνον δέν θά ύπολε φθώμεν, αλλά και θά υπερβάλωμεν τούς άλλους...»

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Σόφιας ειςήγαγεν εις τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων της τὴν μαρξικήν φιλοσοφίαν και τὰ συντάγματα τής βουλγαρικής λαϊκής δημοκρατίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Περὶ φθίνοντα τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον ή Α.Μ. ὁ Πατριάρχης Ρουμανίας Ίουστινιανὸς ἐν λόγῳ του διεκήρυξε, σὺν ἄλλοις, ὅτι τὸ σημερινὸν ρουμανικὸν πολιτικὸν καθεστὼς «θεοσίζει πάσας τὰς θρησκευτικὰς ἐλευθερίας». Ὁ Πατριάρχης ἀπηγόρευεν εις τοὺς κληρικοὺς νὰ ἀναμειγνύονται εις ζητήματα τής κυβερνητικῆς ἀρμοδιότητος, πρόεβη δ' εις ἀνακάθαρσιν τοῦ κλήρου και τῶν μοναστηρίων, πολλοὶ δὲ κληρικοὶ ἀντικατεστάθησαν ὑπ' ἄλλων παρακολουθησάντων «ἰδεολογικὴν μετεκπαίδευσιν». Αἱ αὐταὶ εἰδήσεις ἀναφέρουσιν ὅτι παρατηρεῖται ἀντίστασις κατὰ τῶν προσωπικῶν τούτων πράξεων τοῦ Πατριάρχου ἐκ μέρους τῶν ἐπισκόπων, ὕφίστανται δὲ διαφωνίαι μεταξὺ τής Ἱερᾶς Συνόδου και τοῦ Πατριάρχου ὡς πρὸς τὴν παράγραφον τοῦ νέου σχεδίου τοῦ Καταστατικοῦ Νόμου τής Ἐκκλησίας Ρουμανίας, καθ' ἣν εις σπουδαία ζητήματα ὁ Πατριάρχης δύναται νὰ λαμβάνη ἀποφάσεις ἄνευ τής συγκαταθέσεως τής Συνόδου, ἐφ' ὅσον μόνος αὐτὸς ὑπόκειται εις τὴν Κυβέρνησιν.

Αἱ θεολογικαὶ Πανεπιστημιακαὶ Σχολαὶ και πολλὰ ἱερατικά σεμινάρια κατηργήθησαν, ἀντ' αὐτῶν δ' ἰδρύθησαν τεχνικαὶ σχολαί. Ἡ κυβέρνησις ἐπέτρεψε τὴν λειτουργίαν τριῶν μόνον σεμιναρίων και τριῶν θεολογικῶν Σχολῶν, ὥρισθη δ' ὁ ἀνώτατος ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν τής θεολογίας εις 500. Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου ἤνοιξεν ἐπίσημως ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Πατριάρχου και τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων, ή δ' ἔφημερις «Οὐνιβέρσουλ» ἀνέγραψεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὅτι δέν πρόκειται νὰ διδασχθῇ ἐπιστήμη ἀνωφελής, ὡς κατὰ τὸ παρελθόν, διότι αἱ σημεριναὶ περιστάσεις ἀπαιτοῦν παρὰ τοῦ Κλήρου οὐχὶ θεολογικὰς γνώσεις, ἀλλὰ χριστιανικὴν στάσιν προσηρμοσμένην εις τὴν νέαν σοσιαλιστικὴν ζωὴν.

— Ἡ νέα ὀργάνωσις τής ρουμανικῆς νεολαίας συνε-

κρότησε κατὰ τὸν παρελθόντα Μάρτιον τὸ πρῶτον αὐτῆς συνέδριον ἐν Βουκουρεστίῳ, ἀπεδέχθη δ' ὅτι ἡ νεολαία δέον νὰ διαπαιδαγωγηθῇ υἱουμένη εις τὴν ἀγῶνα τῶν τῆξεων, τὸν ἱστορικὸν ὄλιμον και τὸν κατὰ τῶν «θρησκευτικῶν προλήψεων» ἀγῶνα.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Παν. Ἀρχιμ. κ. Ίάν. Διαρομμάτην, Σπάρτην. Διευθυναίς σας ἐτακτοποιήθη ζήτηθέντα ἀπεστάλησαν.—**Αἰδ. Ἐμμ. Καράμπελαν,** Κοπανάκιον. Ἐνεγράφητε οὐδεμίαν εἰδοποίησιν εἶχομεν περὶ τής χειροτονίας σας.—**Αἰδ. Περ. Παπαδόπουλον,** Λάγγορα Πατρῶν. Διεκόψαμεν τὴν ἀποστολὴν τοῦ περιοδικοῦ ἀπὸ 1-3-49 κατόπιν ἐπιστροφῆς τοῦ φύλλου σας ἐνεγράφητε.—**Αἰδ. Ἄδαμ. Προεστὸν,** Ἐνταῦθα, **Διονύσιον Σπανόν,** Καίσαρι Κορινθίας και **Ἄθαν. Παλιούραν,** Ἐλάτη Ἐλασσῶνος. Διευθύνσεις σας ἐτακτοποιήθησαν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱ. Μητρόπολις Καλαβρυτίων και Αἰγιαλείας.

Στερουμένης τής ἐνορίας Κερπινῆς τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην και ἔχοντας τὰ νόμιμα και κανονικά προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τής δημοσιεύσεως τής παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ ἀναγ. νόμου 2200 «περὶ ἰ. ναῶν και ἐφημερίων» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εις τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων. Ἐν Αἰγίῳ τῇ 17 Νοεμβρίου 1949. † Ὁ Καλαβρυτίων και Αἰγιαλείας Ἄ γ α θ ὀ ν ι κ ο ς.

Ἱ. Μητρόπολις Παραμυθίας, Φιλιατῶν και Γηρομερίων

Συμφώνως τῷ ἀρθρῳ 16 τοῦ ἀναγκ. νόμου 2200)1940 «Περὶ ἱερῶν ναῶν και ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ὅπως μέχρι τής 15ης Δεκεμβρίου ἐ.ε. ὑποβάλωσιν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τής χρευσούσης θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῇ ἐνορίᾳ Σελλιανῆς—Παραμυθίας. Ἐν Παραμυθίᾳ τῇ 15 Νοεμβρίου 1949 † Ὁ Παραμυθίας Φιλιατῶν και Γηρομερίου Δ ω ρ ὀ θ ε ο ς

Ἱ Μητρόπολις Θηβῶν και Λεβαδείας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ περὶ ἱερῶν Ναῶν και ἐφημερίων Ἀναγ. Νόμου ὑπ' ἀριθ. 2200/1940 και τὰς μεταγενεστέρως τροποποιήσεις αὐτοῦ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους και ἔχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τής ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Δομβραίνης τής Ἐπαρχίας Θηβῶν, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ρηθέντος νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά προσόντων. Ἐν Λεβαδίᾳ τῇ 12 Νοεμβρίου 1949.

† Ὁ Θηβῶν και Λεβαδείας Π ο λ ὀ κ α ρ π ο ς

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΑΙ

Α'.

Ἀπὸ τοῦ Ἐθν. Ραδιοφ. Σταθμοῦ Ἀθηνῶν

Ἐκάστην Παρασκευὴν, ὥραν 5.45' μ. μ. ἡ τακτικὴ ἐβδομαδιαία Ὁμιλία.

Β'.

Ἀπὸ τοῦ Β'. Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἐνόπλων Δυνάμεων

- 1) Ἐκάστην πρωΐαν (7 π. μ.) Προσευχὴ και σύντομος βιογραφία τοῦ Ἁγίου τής ἡμέρας μετὰ ἀναλόγων Ἀγιογραφικῶν Ρήσεων.
- 2) Ἐκάστην Κυριακὴν, ὥραν 7. 15' μ. μ. Ὁμιλία διὰ τὸν Λαόν.
- 3) Ἐκάστην Τετάρτην, ὥραν 7. 15' μ. μ. Ὁμιλία διὰ τοὺς Νέους.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ

† Ὁ Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

† Ὁ Γόρτυνος ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ : Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΪΗΣ

Τόποις «Φοίνικος» Λεωνάτου 4